

เอกสารแนวทางการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนการสอน
ตามเจตนารมณ์กระทรวงศึกษาธิการ “๒๕๕๙ ปีแห่งการปฏิรูปการเรียนการสอน”

แนวทางการจัดกิจกรรม ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

DCID LIBRARY
0000040057
ศ 028.9
ส 691 ๕
ธ.1

๒๕๕๙ ปีแห่งการปฏิรูปการเรียนการสอน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

๗16973-16977

๗028.9

๘691๒

ห้องสมุด

สำนักงานคณะกรรมการและมาตรฐานการศึกษา

เอกสารแนวทางการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนการสอน

ตามเจตนารมณ์กระทรวงศึกษาธิการ "๒๕๔๙ ปีแห่งการปฏิรูปการเรียนการสอน"

แนวทางการจัดกิจกรรม ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

1. แนวทางการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน ตามหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
2. แนวทางการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริม
3. แนวทางการจัดการเรียนรู้อิงแบบบูรณาการ
4. แนวทางการจัดการเรียนรู้อิงสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ
5. แนวทางการประเมินตามสภาพจริง

๒๕๔๙ ปีแห่งการปฏิรูปการเรียนการสอน

สำนักงานคณะกรรมการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

วันที่.....

เลขทะเบียน.....๗16973.....ค.1

เลขเรียกหนังสือ.....๗028.9.....

เลขเรียกหนังสือ.....๘691๒.....

เอกสารแนวทางการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนการสอน
ตามเจตนารมณ์กระทรวงศึกษาธิการ “2549 ปีแห่งการปฏิรูปการเรียนการสอน”

แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

พิมพ์ครั้งที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2549

จำนวนพิมพ์ 3,500 เล่ม

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ISBN 974-477-676-5

บทคัดย่อเอกสารฉบับนี้

เอกสารนี้เป็นลิขสิทธิ์ของ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สงวนลิขสิทธิ์

คำนำ

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศเจตนารมณ์ “2549 ปีแห่งการปฏิรูปการเรียนการสอน” เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีความสามารถและมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ ทักษะการใช้ภาษาทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ตลอดจนมีคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้การดำเนินการตามเจตนารมณ์ของกระทรวงศึกษาธิการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้ดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนการปฏิรูปการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนในระดับสถานศึกษาทุกแห่งในทุกเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้จัดทำเอกสารแนวทางการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนการสอนตามเจตนารมณ์กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน รวมทั้ง เพื่อใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งเอกสารที่จัดทำขึ้นในครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แนวทางการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
2. แนวทางการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
3. แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
4. แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์
5. แนวทางการประเมินตามสภาพจริง
6. แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน
7. แนวทางการจัดการห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต
8. แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขอขอบคุณคณะผู้จัดทำเอกสาร
 รวมทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ที่ให้ข้อคิดเห็นเพื่อการปรับปรุง
 เอกสารนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และหน่วยงาน
 ที่เกี่ยวข้อง จะได้นำไปใช้ประโยชน์เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนในการพัฒนาหลักสูตรและ
 การเรียนการสอนให้เป็นไปตามเจตนารมณ์กระทรวงศึกษาธิการ ที่ประกาศให้ปี “2549
 เป็นปีแห่งการปฏิรูปการเรียนการสอน” ต่อไป อนึ่ง ในการนำเอกสารที่จัดทำขึ้นในครั้งนี้
 ไปใช้ หากมีข้อคิดเห็น ข้อสังเกต และข้อเสนอแนะต่างๆ ที่ได้จากการนำไปปฏิบัติจริง
 ขอได้โปรดแจ้ง สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา เพื่อจะได้รวบรวมเป็นข้อมูล
 สำหรับพัฒนาเอกสารให้มีความสมบูรณ์ในโอกาสต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เมษายน 2549

นายกิตติภักดี กุญชรวิลา

- 1. นายสุวิทย์ กุญชรวิลา
- 2. นายสุวิทย์ กุญชรวิลา
- 3. นายสุวิทย์ กุญชรวิลา
- 4. นายสุวิทย์ กุญชรวิลา
- 5. นายสุวิทย์ กุญชรวิลา
- 6. นายสุวิทย์ กุญชรวิลา
- 7. นายสุวิทย์ กุญชรวิลา
- 8. นายสุวิทย์ กุญชรวิลา

คำชี้แจง

เอกสารแนวทางการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนการสอนตามเจตนารมณ์กระทรวงศึกษาธิการ “2549 ปีแห่งการปฏิรูปการเรียนการสอน” เรื่อง *แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน* เป็นเอกสารที่มุ่งเน้นการขับเคลื่อนการปฏิรูปการเรียนการสอนไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรมเร็วขึ้น โดยมีเนื้อหาที่ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ประกอบด้วย ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการอ่าน การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน การอ่านกับการเรียนการสอน การอ่านกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และตัวชี้วัดความสำเร็จในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้ คงจะเป็นประโยชน์ต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ให้บรรลุผลตามเป้าหมายได้

- แนวคิดในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน
- ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
- กิจกรรมเสนอแนะ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เมษายน 2549

การอ่านกับการจัดการเรียนการสอน

- แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการอ่าน

การอ่านกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

- เป้าหมาย 20
- หลักการวัด 20
- แนวการจัด 21
- บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง 21
- ตัวอย่างโรงเรียนที่จัดการอ่านเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 22

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

- ขั้นตอนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน 24
- การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน : กรณีศึกษา 26

๑๐๓๓

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

รวมทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา เพื่อให้ข้อคิดเห็นเพื่อการปรับปรุง
หลักสูตรศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนต้นให้สอดคล้องกับ
สถานการณ์ และความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา และสังคม รวมทั้ง
การติดตามประเมินผลหลักสูตร และปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับ
สถานการณ์ และความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา และสังคม
รวมทั้งการติดตามประเมินผลหลักสูตร และปรับปรุงหลักสูตรให้
สอดคล้องกับสถานการณ์ และความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา
และสังคม รวมทั้งการติดตามประเมินผลหลักสูตร และปรับปรุง
หลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และความต้องการของผู้เรียน
สถานศึกษา และสังคม

ขอได้โปรดแจ้ง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
ที่ ๑๐๓๓ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา
ที่เกี่ยวข้องทราบ และดำเนินการตามที่ได้รับมอบหมาย
โดยด่วน และแจ้งผลการดำเนินการกลับ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

๑๐๓๓

นายสมศักดิ์ งามนวล
ผู้อำนวยการสำนักงาน
๑๐๓๓

(ฉบับ) สารบัญ

	หน้า
บทนำ	1
• ความสำคัญของการอ่าน	1
• องค์ประกอบในการอ่าน	1
• การอ่านเร็ว	3
• การอ่านเก่ง	4
• การอ่านเชิงวิเคราะห์	4
• การคิดเชิงวิเคราะห์	5
• คุณสมบัติของนักอ่านที่ดี	6
การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน	7
• แนวคิดในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน	7
• ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน	7
• กิจกรรมเสนอแนะ	8
การอ่านกับการจัดการเรียนการสอน	10
• แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นกระบวนการอ่าน	11
การอ่านกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	20
• เป้าหมาย	20
• หลักการจัด	20
• แนวการจัด	21
• บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง	21
• ตัวอย่างโรงเรียนที่จัดการอ่านเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	22
การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน	24
• ขั้นตอนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน	24
• การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน : กรณีศึกษา	26

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
	เล่มบน
องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน	38
• สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	38
• สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	38
• สถานศึกษา	38
• ครอบครัว	39
• ชุมชน	39
ตัวชี้วัดความสำเร็จในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน	40
บรรณานุกรม	42

บทนำ

ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการเรียนรู้และการพัฒนาสติปัญญาของคนในสังคม การอ่านทำให้เกิดการพัฒนาด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรม และค่านิยมต่าง ๆ รวมทั้งช่วยในการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิต พัฒนาไปสู่สิ่งที่ดีที่สุดของชีวิต การอ่านจึงมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์อย่างยิ่ง ดังนี้

1. สำคัญต่อชีวิตประจำวัน

ความเป็นจริงการอ่านไม่ได้มีความสำคัญต่อนักเรียนหรือนักศึกษาเท่านั้นแต่บุคคลทั่วไปก็อาจแสวงหาความรู้ได้ด้วยการอ่าน การอ่านเป็นสื่อกลางของการเรียนรู้ ผู้อ่านมากย่อมรู้มาก และนำมาความรู้นั้นมาใช้ประโยชน์ต่อสังคม สังคมนั้นย่อมมีประสิทธิภาพสามารถพัฒนาไปในทางที่ถูกที่ควรอย่างรวดเร็ว ดังนั้น การปลูกฝังให้รักการอ่านตั้งแต่เยาว์วัย จึงเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

2. สำคัญต่อการเรียน

การอ่านเป็นหัวใจของการจัดกิจกรรมทั้งหลายในการเรียนการสอนและมีความสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จ การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญยิ่งอันจะส่งผลต่อการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเฉพาะระดับประถมศึกษา หากเริ่มต้นศรัทธาฐานการอ่านของเด็กก็จะดี

จากความสำคัญของการอ่านที่กล่าวข้างต้นย่อมเกี่ยวพันกับผู้ดำเนินงานทางการศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

องค์ประกอบในการอ่าน

ก่อนที่จะสอนหรือฝึกให้เด็กอ่านไม่ว่าจะเป็นอ่านคล่อง อ่านเก่ง และอ่านเป็น ควรศึกษาองค์ประกอบซึ่งจะส่งผลต่อการอ่าน ดังนี้

1. ระดับสติปัญญา เด็กมีสติปัญญาไม่เท่ากัน ย่อมมีผลอย่างยิ่งต่อการอ่าน จึงไม่ควรเน้นให้อ่านได้เท่ากันในเวลาเดียวกัน

2. วุฒิภาวะและความพร้อม การอ่านต้องอาศัยทักษะต่าง ๆ เป็นองค์ประกอบย่อย ๆ เช่น ทักษะการใช้สายตา การใช้วocabularyเกี่ยวกับการออกเสียง ดังนั้นการเตรียมความพร้อมทางด้านร่างกายของเด็กจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการเริ่มต้นการสอนอ่าน

3. **แรงจูงใจ** แรงจูงใจมีทั้งภายนอกและภายใน ภายนอก ได้แก่ พ่อ แม่ ครู ภายใน ได้แก่ การค้นพบด้วยตัวเองว่าชอบหรือไม่อย่างไร

4. **สภาพร่างกาย** สภาพร่างกายที่สมบูรณ์จะช่วยให้สุขภาพจิตดี ร่าเริง แจ่มใส มีความกระตือรือร้นมากกว่าร่างกายที่อ่อนแอ และเจ็บป่วย

5. **สภาพอารมณ์** อารมณ์ที่มั่นคงสม่ำเสมอ แจ่มใส ไม่มีแรงกดดันจากความคาดหวังของครู หรือผู้ปกครองจะทำให้เด็กอ่านได้ดี

6. **สภาพแวดล้อม** ทั้งที่บ้าน และที่โรงเรียนจะมีอิทธิพลต่อการอ่านสูงมาก เช่น บุคคลใกล้ชิด ชอบอ่าน ที่โรงเรียนมีหนังสือให้อ่าน มีห้องสมุดที่น่าเข้าไปศึกษาค้นคว้า มีกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่น่าสนใจและเหมาะสมกับความพร้อมของเด็กอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

7. **การวางแผนการอ่านให้เด็ก** นอกจากวิธีสอนและสื่อแล้ว การวางกำหนดให้อ่านก็มีส่วนช่วยส่งเสริมการอ่านให้มากกว่าเดิม

นอกจากองค์ประกอบข้างต้น จะมีส่วนช่วยให้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านประสบความสำเร็จ การเลือกวิธีการอ่านอย่างเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ที่จะช่วยให้การอ่านมีความหมายมากขึ้น โดยเลือกวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสมดังนี้

1. **อ่านคร่าว ๆ** เป็นการอ่านเพื่อสำรวจว่าจะอ่านหนังสือนั้นต่อไปโดยละเอียดหรือไม่ จะอ่านเพียงชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง สารบัญ คำนำ และอ่านบางตอนเพื่อดูสำนวนและข้อความ

2. **อ่านเก็บแนวคิด** เป็นการอ่านเพื่อต้องการอ่านสรุปสาระสำคัญของข้อความ

3. **อ่านแบบตรวจตรา** เป็นการอ่านเฉพาะส่วนสำคัญที่ต้องการเป็นหลัก

4. **อ่านอย่างศึกษาค้นคว้า** เป็นการอ่านเพื่อศึกษาค้นคว้าเรื่องนั้น ๆ ต้องอ่านอย่างละเอียดทุกบททุกตอนตั้งแต่ต้นจนจบให้ได้ความครบถ้วน

5. **อ่านเชิงวิเคราะห์ หรืออ่านตีความ** เป็นการอ่านที่ต้องใช้วิธีอ่านอย่างศึกษาค้นคว้าประกอบด้วย โดยอ่านอย่างละเอียดให้ได้ความครบถ้วนแล้วจึงแยกแยะออกได้ว่าส่วนต่าง ๆ นั้นมีเนื้อหาและความสำคัญอย่างไรบ้าง แต่ละส่วนสัมพันธ์กับส่วนอื่น ๆ อย่างไร

6. **อ่านเก็บข้อมูล** เป็นการอ่านหนังสือหรือเอกสารหลายเรื่อง ๆ เพื่อค้นหาข้อมูลเรื่องเดียวกันจากหลาย ๆ แหล่ง เพื่อคัดเลือก เปรียบเทียบ และนำเฉพาะส่วนที่ต้องการมาใช้ต่อไป

7. **อ่านโดยใช้วิจารณ์** เป็นการอ่านที่ต้องอาศัยวิธีการอ่านทั้งหมดที่กล่าวข้างต้นร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดปัญญาสันนิษฐานหาเหตุผลได้

นอกจากการอ่านด้วยวิธีการต่าง ๆ แล้ว ในการอ่านโดยทั่วไปยังมีความต้องการที่จะอ่านเร็ว อ่านเก่ง เพื่อที่จะได้อ่านมาก ๆ หรือใช้เวลาสั้น ๆ และให้ได้เรื่องราวตามความต้องการ

การอ่านเร็ว

ผู้อ่านส่วนใหญ่ต้องการอ่านได้เร็ว ๆ เพื่อที่จะอ่านได้มาก หรือเพื่ออ่านในเวลาอันสั้น แต่ได้ความมาก หรือเพื่อความเพลิดเพลินขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของแต่ละคน อันที่จริงการอ่านเร็วในวิชาการอ่านต้องเน้นที่อ่านเร็วด้วยและได้เรื่องราวสมความตั้งใจ และมีความเข้าใจจริง ๆ การอ่านเร็วจะใช้ในกรณีต่อไปนี้

1. อ่านคร่าว ๆ เพื่อต้องการหาข้อความหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือนั้น
2. อ่านเล่น ๆ เพื่อต้องการความเพลิดเพลิน เพียงแต่อ่านให้จบ ๆ รู้เรื่องราวเท่านั้น
3. อ่านข่าวทั่ว ๆ ไป เพราะข่าว ๆ ทั่วไปนั้นเกิดขึ้นใหม่ ๆ ทุกวัน อ่านแล้วก็แล้วกัน ได้รู้ว่าเกิดอะไรขึ้นบ้างในสังคมต่าง ๆ
4. อ่านเรื่องที่เคยอ่านแล้วหรือรู้ดีอยู่แล้ว เพื่อตรวจว่าตรงกับความรู้ของตนหรือไม่
5. อ่านโฆษณา การโฆษณาต้องใช้เทคนิคหลักประการหนึ่ง คือให้ผู้อ่านอ่านได้ในเวลาน้อยที่สุด แต่เกิดความอยากซื้อสินค้า

วิธีการฝึกฝนตนเองให้เป็นคนอ่านเร็ว อาจทำได้ดังนี้

1. รู้จุดมุ่งหมายในการอ่าน แต่ครั้งหนึ่งแน่นอน เช่น เป็นการอ่านเพื่อเตรียมสอบ หรือการอ่านเพื่อหาคำตอบ หรืออ่านเพื่อความเพลิดเพลิน หรืออ่านเพื่อฆ่าเวลา
2. รู้วิธีอ่านหนังสือแต่ละประเภท จะทำให้่านหนังสือได้เร็วขึ้น
3. อ่านหนังสือเอาใจความในเวลาจำกัด โดยอ่านหน้าคำนำ บทนำ สารบัญ บทขึ้นต้น บทลงท้าย บรรณานุกรม ถ้ายังไม่เข้าใจก็อาจจะอ่านบทกลาง อ่านบทสรุปแต่ละบท
4. ถ้าเป็นการอ่านทุกหน้า พยายามอย่าอ่านทุกตัว อ่านเฉพาะคำสำคัญในแต่ละบรรทัด แต่ละย่อหน้า เพื่อจับใจความเท่านั้น
5. พยายามหัดอ่านหนังสือให้เป็นเวลา สม่าเสมอทำที่จะทำได้ เช่น ถ้าอ่านหนังสือหลังรับประทานอาหารเย็น ก็ควรอ่านตามนั้นทุกเวลา ตอนแรก ๆ อาจจะหัดอ่านหนังสือพิมพ์ก่อน ต่อไปเป็นวารสาร ต่อไปเป็นหนังสือที่ชอบ ต่อจากนั้นก็ขยายวงการอ่านไปเป็นอ่านหนังสือหลาย ๆ ประเภท อาจจับเวลาการอ่านด้วย คือ เริ่มด้วยเวลา 10 นาที 15 นาที ครึ่งชั่วโมง ไปเรื่อยๆ และดูว่าอ่านได้ครั้งละกี่หน้า แล้วพยายามอ่านให้ได้เร็วยิ่งขึ้น โดยอาศัยหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นเข้าช่วย
6. ถ้าหัดตนเองให้พอจะ เป็นคนที่อ่านหนังสือเร็วได้ แล้ว ก็ต้องปฏิบัติตนให้เป็นคนอ่านมาก อ่านอย่างสม่ำเสมอ อ่านหนังสือทุกประเภทอ่านแล้วติดตามวิจารณ์เปรียบเทียบกับสิ่งที่อ่าน

การอ่านเก่ง

การอ่านเก่ง หมายถึง การที่ผู้อ่านมีความสามารถดังนี้

1. เข้าใจเนื้อหาตามตัวอักษร เช่น รู้ว่าเมื่ออ่านหนังสือที่แสดงข้อเท็จจริงอย่างตรงไปตรงมาก็เข้าใจตรงตามนั้น
2. เข้าใจความหมายที่ลึกซึ้งแฝงนัยบางประการอยู่ ผู้อ่านจะเข้าใจในขั้นนี้ได้ก็ต้องเข้าใจระดับแรกก่อน แล้วใช้ความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ มาช่วยให้เข้าใจความหมายในระดับลึก ตัวอย่างเช่น เมื่ออ่านสุภาษิต “รักวัวให้ผูก” หากลงมือปฏิบัติตามตัวอักษรก็นับว่าอ่านได้เพียงระดับแรกเท่านั้น ทำให้เกิดผลเสียหายนได้ แต่หากอ่านแล้วตีความวิเคราะห์ได้นำไปปฏิบัติ จึงถือว่าเข้าใจในระดับลึก
3. อ่านแล้วสร้างแนวคิดได้ การสร้างแนวคิดนี้เป็นทักษะย่อยของการอ่านที่สำคัญยิ่ง เพราะการอ่านให้เข้าใจไปเรื่อย ๆ อย่างเดียวย่อมไม่เพียงพอ หากเรื่องราวนั้น ๆ ยาว มีหลายย่อหน้า ผู้อ่านต้องกำหนดได้ว่า แนวคิดของแต่ละย่อหน้าคืออะไร และเมื่อรวมทั้งเรื่องแล้ว จะสรุปแนวคิดใหญ่ได้ว่าอย่างไร
4. เกิดความคิดใหม่ ผู้ที่ต้องการฝึกการอ่านเก่งต้องไม่พอใจอยู่เพียงการอ่านตรงสิ่งที่อ่านหรือสรุปเรื่องได้เท่านั้น แต่ต้องหัดสร้างความคิดใหม่อย่างที่เรียกว่า ประยุกต์หรือปรับความคิดหรือข้อมูลที่รู้นั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไปอีก การอ่านแบบนี้เองทำให้โลกเจริญ ทำให้เกิดตำรับตำราใหม่ เกิดอาหารและขนมชนิดใหม่ เกิดไม้พันธุ์ใหม่ เกิดสูตรเคมี สูตรคณิตศาสตร์ใหม่ ๆ เกิดวรรณกรรมใหม่ ๆ
5. อ่านแล้วประเมินค่าของสิ่งที่อ่านได้ คำว่า “ค่า” ในที่นี้ หมายถึง คุณค่า คุณภาพ คุณสมบัติ หรือคุณประโยชน์ ในทางที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำนั้น โดยประเมินกันอย่างยุติธรรม
6. อ่านแล้วแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ ข้อนี้เป็นข้อที่ทำให้การรับและส่งสารสมบูรณ์ตามวงจร เพราะหากมีแต่การรับสาร ก็จะไม่มีการทราบได้ว่าผู้รับสารเข้าใจสารนั้นหรือไม่เพียงใด

การอ่านเชิงวิเคราะห์

การอ่านเชิงวิเคราะห์ เป็นการอ่านที่ฝึกฝนให้ผู้อ่านรู้จักใช้ความคิด สติปัญญา และความรอบรู้ต่อสิ่งที่ได้อ่าน จะต้องอาศัยทักษะการอ่านด้านต่าง ๆ เช่น การอ่านเก่ง อ่านเร็ว และอ่านเพื่อค้นคว้า ฯลฯ การอ่านเชิงวิเคราะห์มีขั้นตอน คือ

1. การรวบรวมข้อมูล หมายถึง ผู้อ่าน/ผู้เรียน ต้องมีความสังเกต หากมีความรู้ความเข้าใจด้วยการสนทนา ซักถาม เล่าเรื่องอ่าน และ ศึกษาบริบทของเนื้อหา นั้น ๆ
2. การวิเคราะห์ หมายถึง ผู้อ่าน ผู้เรียน ต้องจับใจความสำคัญของเรื่องได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ผลเป็นอย่างไร

3. *สรุป* หมายถึง การสังเคราะห์ข้อมูล แล้วสรุปประเมินความน่าจะเป็น ความน่าเชื่อถือ สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม หาหลักฐานประกอบการตัดสินใจเชิงเหตุผล

4. *ประยุกต์และนำไปใช้* คือ สามารถนำผลจากการอ่านและการเรียนรู้ไปปฏิบัติจริง โดยคัดลอกและนำไปใช้ได้เหมาะสม

การคิดเชิงวิเคราะห์

การคิดเป็นทักษะขั้นพื้นฐานที่มีความสำคัญซึ่งเมื่อผนวกกับการอ่าน จะทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านการเรียนรู้ได้อย่างดีในทุกกลุ่มสาระ และสามารถต่อยอดองค์ความรู้ได้ในระดับที่สูงขึ้น การพัฒนาการคิด มี 3 ระดับคือ

1. *ทักษะการคิด* ได้แก่ ทักษะการสื่อสาร เช่น การฟัง การอ่านรับรู้ อธิบาย การพูด การแสดงออก อันเป็นทักษะที่จำเป็น ทักษะพื้นฐาน ได้แก่ การสังเกต การจัดลำดับ การเปรียบเทียบ การแปลความ การใช้เหตุผล การสรุปความ และทักษะขั้นสูง ได้แก่ ทักษะการคาดคะเน การทดสอบ สมมติฐาน และการพิสูจน์ เป็นต้น

2. *ลักษณะการคิด* ที่ควรพัฒนาเด็ก มี 8 ประการ ได้แก่ คิดคล่อง คิดหลากหลาย คิดละเอียด คิดชัดเจน คิดกว้าง คิดไกล คิดลึกซึ้ง และคิดมีเหตุผล

3. *กระบวนการคิด* เป็นกระบวนการคิดระดับสูงสุด กระบวนการคิดที่สำคัญได้แก่ กระบวนการคิดแก้ปัญหา กระบวนการคิดสร้างสรรค์ กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ตัวอย่างการพัฒนาการคิด

คิดคล่อง : ให้บอกสิ่งต่าง ๆ ตามที่กำหนดให้มากที่สุดในเวลาจำกัด เช่น บอกชื่อดอกไม้ให้มากที่สุด บอกประโยชน์ของหนังสือพิมพ์ให้มากที่สุด บอกชื่อคนที่ขึ้นต้นด้วย “สม” ให้มากที่สุด ฯลฯ

คิดหลากหลาย : ใกล้เคียงกับการคิดคล่อง แต่ไม่มีเวลาเป็นตัวกำหนด เช่น ดอกไม้มีประโยชน์อย่างไรบ้าง ผ้าขาวม้าทำอะไรได้บ้าง คอมพิวเตอร์มีประโยชน์อย่างไร ฯลฯ

คิดยืดหยุ่น : เป็นการคิดหาสิ่งของทดแทน เช่น ถ้าไม่มีมะนาว จะใช้อะไรแทน ถ้าไม่มีร่ม จะใช้อะไรบังแดด ถ้าไม่มีเชือกจะใช้อะไรมัดของแทน ฯลฯ

คิดละเอียด : เป็นการระบุรายละเอียด เช่น จงระบุสาเหตุที่ทำให้หน้าเสีย จงบอกสาเหตุของการเกิดโรคฮัน จงบอกผลดีของการออกกำลังกาย

คิดลึกซึ้ง : เป็นการคิดด้วย เหตุผล ในทางที่ถูกที่ควร เช่น นักเรียนมีส่วนช่วยในการประหยัดน้ำอย่างไร จงบอกผลดีของการช่วยกันรักษาสิ่งแวดล้อม ฯลฯ

คิดไกล : เป็นการคิดในระยะยาว เช่น ถ้าไม่รักษาสิ่งแวดล้อมอีก 10 ปีจะเป็นอย่างไร ถ้าต้องการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีควรปฏิบัติตนอย่างไร ฯลฯ

การอ่านเชิงวิเคราะห์และกระบวนการคิดเชิงวิเคราะห์นี้ เป็นเพียงหนึ่งของกิจกรรมที่ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมกันวางแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกัน และสามารถนำไปประยุกต์กับสาระต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คุณสมบัติของนักอ่านที่ดี

นักอ่านหนังสือที่ดีควรมีสิ่งที่จะกล่าวต่อไปนี้

1. มีความสนใจในการอ่านหนังสือ อ่านหนังสือจนเป็นกิจวัตรประจำวัน อ่านหนังสือทุกวันอย่างมีความสุข อ่านติดต่อกันเป็นเวลานานได้ อ่านหนังสือได้ทุกประเภทของนักเขียนทุกคน ไม่ว่าจะ เป็นหนังสือเก่าหรือใหม่ก็ตาม

2. รู้จักวิธีการอ่านหนังสือให้ได้เร็ว

3. มีประสบการณ์เพียงพอที่จะเข้าใจและซาบซึ้งกับความหมายของเนื้อเรื่อง

4. ติดตามความเคลื่อนไหวทางวิทยาการต่าง ๆ และติดตามวงการหนังสืออยู่เสมอ มีความรู้เรื่องหนังสือ รู้จักลักษณะและประเภทของหนังสือ สามารถเลือกหนังสือได้ตรงกับความต้องการและความสนใจ

5. มีวิจารณญาณในการอ่าน คือ อ่านอย่างไร้ตรงก่อนที่จะเชื่อหรือไม่เชื่อ และเป็นการเชื่ออย่างมีเหตุผล มีใจกว้างในการรับฟัง

การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

แนวคิดในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

การอ่านหนังสือเป็นการพัฒนาตนเอง และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นมากในการพัฒนาคนและพัฒนาสังคม การอ่านหนังสือของคนไทยเป็นกิจกรรมที่ไม่แพร่หลายแม้ในหมู่ผู้รู้หนังสือแล้ว โดยเฉพาะการอ่านหนังสือที่ดีและมีสาระยังมีน้อยลงไปอีก สาเหตุมีอยู่หลายประการ นับตั้งแต่การขาดแคลนหนังสือที่ดีและตรงกับความต้องการของผู้อ่าน การขาดแคลนแหล่งหนังสือที่จะยืมอ่านได้ ไปจนถึงการดึงความสนใจและการแย่งเวลาของสื่ออื่น ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง ฯลฯ รวมทั้งขาดการชักจูง การกระตุ้น และมีนิสัยรักการอ่านทั้งในและนอกโรงเรียน เมื่อเทียบกับความเพลิดเพลินและการได้ฟัง ได้รู้เห็นเรื่องต่าง ๆ จากโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียงแล้ว การอ่านหนังสือเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าวต้องใช้ความพยายามมากกว่า และต้องมีทักษะในการอ่าน ถ้าจะให้การอ่านหนังสือเกิดเป็นนิสัยจำเป็นต้องมีการปลูกฝังและชักชวนให้เกิดความสนใจการอ่านอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักอ่าน ซึ่งควรมีลักษณะ ดังนี้

1. เราใจให้เกิดความอยากอ่านหนังสือ
2. ให้เกิดความพยายามที่จะอ่านเพื่อจะได้รู้เรื่องที่น้ำรู้ที่มีอยู่ในหนังสือ และนำเสนอตามกิจกรรมที่จัดขึ้น
3. แนะนำ กระตุ้นให้อยากรู้อยากเห็นเรื่องน้ำรู้ต่าง ๆ เกิดความรอบรู้ คิดกว้าง มีการอ่านต่อเนื่องจนเป็นนิสัย
4. สร้างบรรยากาศที่น้ำอ่าน รวมทั้งให้มีวัสดุการอ่าน มีแหล่งการอ่านที่เหมาะสมและเพียงพอ

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้มีประสิทธิภาพควรมีการเตรียมพร้อมและคำนึงถึงในเรื่องต่อไปนี้

1. จัดห้องสมุด สำหรับให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าอย่างเพียงพอ จัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้สำหรับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้เข้าสู่บรรยากาศของการอ่านและได้ใกล้ชิดกับหนังสือมากยิ่งขึ้น เช่น จัดนิทรรศการหนังสือในโอกาสต่าง ๆ จัดกิจกรรมเพื่อเชิญชวนให้อ่านหนังสือสม่ำเสมอ ฯลฯ

2. ครูผู้จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ควรมีการศึกษา เตรียมพร้อมทั้งในด้านวิธีการดำเนินการ สื่อ อุปกรณ์ เพื่อให้การจัดกิจกรรมดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยบรรลุตามเป้าหมาย และจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ รวมทั้งต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องนิสัยรักการอ่านด้วย

3. การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ต้องเป็นกิจกรรมที่เร้าใจท้าทายความสามารถของผู้เรียน รวมทั้งมีความหลากหลาย เพื่อให้ให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีความสุข และเป็นกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง สามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง

4. ครูผู้จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ควรเก็บรวบรวมข้อมูลในด้านการอ่านของนักเรียนรายบุคคล เพื่อที่จะจัดกิจกรรมสนองกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม

5. ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน หากนำตัวอย่างจากเอกสารฉบับนี้ไปใช้ ควรปรับปรุงหรือดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม เพื่อให้กิจกรรมดูน่าสนใจแปลกใหม่และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

6. นอกจากโรงเรียนจะมีบทบาทสำคัญในการสร้างนิสัยรักการอ่านให้แก่ นักเรียน จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากพ่อแม่ ผู้ปกครองอีกทางหนึ่งด้วย เพื่อให้การปลูกฝังนิสัยรักการอ่านเป็นไปอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

กิจกรรมเสนอแนะ

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน นับว่าเป็นวิธีการที่จะช่วยให้การอ่านมีความสนุกสนานเพลิดเพลินและเป็นแรงจูงใจให้ผู้อ่านได้อ่านอย่างมีความสุข ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านนั้น มักมีกิจกรรมที่คล้ายกันหรือซ้ำกัน อาจสรุปประเภทของกิจกรรมส่งเสริมการอ่านได้ดังนี้

1. กิจกรรมส่งเสริมการอ่านเน้นทักษะการอ่าน

- เล่านิทาน
- เฉ็ดหุ่น
- Reading Rally . วางจากงาน อ่านทุกคน
- แข่งขันตอบปัญหา
- ห้องสมุดเคลื่อนที่
- ค่ายการอ่าน
- แข่งขันตอบคำถามสารานุกรม
- ยอดนักอ่าน ฯลฯ

2. กิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่เน้นการเผยแพร่ข่าวสาร

- เสียงตามสาย
- วันสำคัญ
- ย่ามหนังสือสู่ชุมชน
- แหล่งความรู้ในท้องถิ่น
- นิทรรศการ ฯลฯ

3. กิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่เน้นการแก้ไข และพัฒนา

- คลินิกหมอน้อย
- พี่ช่วยน้อง
- ให้ความรู้การใช้ห้องสมุด
- แข่งขันเปิดพจนานุกรม ฯลฯ

4. กิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่เน้นพัฒนาทักษะอันต่อเนื่อง

- หนูน้อยนักเล่า
- เล่าเรื่องจากภาพ
- จากบทเพลงสู่งานเขียน
- ใ้ควาที่
- เรียงความยวทูตความดี ฯลฯ

การอ่านกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษากับกระบวนการอ่าน กระบวนการเรียนรู้และการอ่านในมาตรา 24 (3) และ (5) ในมาตรา 4 กล่าวไว้ว่า การศึกษา หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อื่นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้ตลอดชีวิต และในมาตรา 24(3) และ (5) ได้ระบุไว้ว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมสื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 หน้า 2-12)

การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตจะเกิดขึ้นได้ นักเรียนต้องมีนิสัยรักการอ่านจะทำให้นักเรียนและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวการจัดการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่ยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้แก้ปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง สถานศึกษาควรจัดการเรียนการสอน และจัดกิจกรรมบูรณาการองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องส่งเสริมการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการอ่านในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการเรียน

การจัดการเรียนการสอนเป็นหัวใจของการขับเคลื่อนที่จะนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาครูต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และต้องปรับเปลี่ยนวิธีการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนของกลุ่มสาระต่าง ๆ สามารถเน้นกระบวนการอ่าน เพื่อสร้างเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้ และความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาและสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และนิสัยรักการอ่าน เข้าใจกระบวนการอ่านสามารถตีความเรื่องที่อ่านจากสื่อประเภทต่าง ๆ และนำความรู้มาใช้อย่างมีวิจารณญาณ ตลอดจนสามารถพัฒนาการเรียนรู้ของตนได้เต็มตามศักยภาพ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้วิธีแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และมีนิสัยรักการอ่านอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการอ่าน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ นั้น สามารถเน้นกระบวนการอ่านได้ทุกกลุ่มสาระ โดยออกแบบการเรียนรู้ให้เหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา เวลา และระดับชั้น ดังตัวอย่างในแผนการจัดการเรียนรู้ดังต่อไปนี้

แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6)

เวลา 2 ชั่วโมง

เรื่อง การจำแนกประเภทของพืช

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจและสามารถจำแนกลักษณะและระบุประเภทของพืช

สาระการเรียนรู้

ลักษณะและประเภทของพืช

การบูรณาการ

1. เกษตร
2. ศิลปะ
3. ภาษาไทย

กระบวนการเรียนรู้

1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกไปสำรวจพืชบริเวณต่าง ๆ ในโรงเรียน
2. ให้นักเรียนอ่านใบความรู้ แล้ววิเคราะห์ลักษณะของพืชเกี่ยวกับลักษณะของลำต้น ใบ ฯลฯ
3. ครูให้นักเรียนดูภาพตัวอย่างเกี่ยวกับลักษณะของพืช จากหนังสือเกี่ยวกับพืชที่มีอยู่ในห้องสมุด
4. นักเรียนนำเสนอรายชื่อพืชที่มีในโรงเรียนและจัดประเภท
5. นักเรียนศึกษาประเภทของพืชเพิ่มเติมจากหนังสือในห้องสมุด และรวบรวมรายชื่อพืชที่สนใจ

จัดทำสื่อ แผ่นพับ วาดภาพ นำเสนอเผยแพร่ความรู้แก่นักเรียนคนอื่น

สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือในห้องสมุด
2. ใบความรู้เรื่อง ลักษณะของพืชประเภทต่าง ๆ
3. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการปฏิบัติงานรายบุคคล
2. ตรวจสอบงานโดยพิจารณาจากความถูกต้อง/ความเป็นระเบียบเรียบร้อย/การปฏิบัติงานได้ตามกำหนด
3. ประเมินจากการปฏิบัติและดูจากผลงาน
 - ความตั้งใจในการทำงาน
 - ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
 - เจตคติในการทำงาน

แหล่งการเรียนรู้

1. บริเวณโรงเรียน
2. พี่ชในโรงเรียน
3. ห้องสมุดโรงเรียน
4. หนังสือและตำรา

ข้อเสนอแนะของหัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ได้ทำการตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ของแล้วมีความคิดเห็น ดังนี้

1. เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่

- ดีมาก
- ดี
- พอใช้
- ควรปรับปรุง

2. การจัดกิจกรรมได้นำเอากระบวนการเรียนรู้

- ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาใช้ในการสอนได้อย่างเหมาะสม
- ที่ยังไม่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรปรับปรุงพัฒนาต่อไป

3. เป็นแผนการสอนที่

- นำไปใช้ได้จริง
- ควรปรับปรุงก่อนนำไปใช้

ข้อเสนอแนะอื่นๆ.....

ลงชื่อ

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

ลงชื่อ

รองผู้อำนวยการฯ ฝ่ายวิชาการ

กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ค..... ช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1) เวลา 2 ชั่วโมง

เรื่อง รูปทรงเรขาคณิตพื้นฐาน

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. นักเรียนอธิบายเกี่ยวกับจุด เส้นตรง ส่วนของเส้นตรง รังสี และมุม
2. นักเรียนสร้างและแสดงวิธีการสร้างจุด เส้นตรง ส่วนของเส้นตรง รังสี และมุม
3. นักเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์สร้างรูปทรงเรขาคณิต

สาระการเรียนรู้

จุด เส้นตรง ส่วนของเส้นตรง รังสี และมุม

การบูรณาการ

1. ศิลปะ
2. การงานและอาชีพ (วิชาช่าง)

กระบวนการเรียนรู้

1. สนทนากับนักเรียนทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับการใช้รูปทรงเรขาคณิต
2. ให้นักเรียนยกตัวอย่างรูปทรงเรขาคณิตเบื้องต้นและเขียนบนกระดาน (ได้แก่ จุด เส้นตรง ส่วนของเส้นตรง รังสี และมุม)
3. ครูตั้งคำถาม
 - ถ้านักเรียนต้องการลากเส้นจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง ต้องกำหนดอะไรบ้าง
 - เส้นตรงมีลักษณะและสัญลักษณ์อย่างไร
 - ส่วนของเส้นตรงมีลักษณะอย่างไร
 - รังสีและมุมมีลักษณะแตกต่างกันอย่างไร
4. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ และทำแบบฝึกหัด
5. ครูนำให้หนังสือสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เล่มที่ 6 มาให้นักเรียนอ่านเพื่อเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับจุดและความรู้เกี่ยวกับคณิตศาสตร์เบื้องต้น
6. ให้นักเรียนฝึกตั้งคำถามจากการอ่านสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เล่มที่ 6 คนละ 1 ข้อ และช่วยกันค้นหาคำตอบ
7. นักเรียนทำแบบฝึกหัดทบทวน ให้นักเรียนสรุปความรู้โดยการเขียนแผนที่ความคิดและมอบหมายให้หัวหน้าห้องรวบรวมส่ง

สื่อการเรียนรู้

1. ไม้บรรทัด
2. วงเวียน
3. ไม้โปรแทรกเตอร์
4. สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
2. การทำแบบฝึกหัดโดยพิจารณาจาก
 - ความถูกต้อง
 - ความเป็นระเบียบเรียบร้อย
 - การปฏิบัติงานได้ตามกำหนด
3. ประเมินจากการปฏิบัติและดูจากผลงาน
 - ความตั้งใจในการทำงาน
 - ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
 - เจตคติในการทำงาน

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุดโรงเรียน
2. หนังสือต่าง ๆ ในห้องสมุด

ข้อเสนอแนะของหัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ได้ทำการตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ของแล้วมีความคิดเห็น ดังนี้

1. เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่

- ดีมาก
- ดี
- พอใช้
- ควรปรับปรุง

2. การจัดกิจกรรมได้นำเอากระบวนการเรียนรู้

- ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาใช้ในการสอนได้อย่างเหมาะสม
- ที่ยังไม่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรปรับปรุงพัฒนาต่อไป

3. เป็นแผนการสอนที่

- นำไปใช้ได้จริง
- ควรปรับปรุงก่อนนำไปใช้

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....
.....

ลงชื่อ

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

ลงชื่อ

รองผู้อำนวยการฯ ฝ่ายวิชาการ

แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

วิชา สังคมศึกษา เรื่อง ชาดก

ช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4)

เรื่อง ชาดก

เวลา 2 ชั่วโมง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. เพื่อให้นักเรียนรู้และเข้าใจเรื่องชาดก
2. เพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์หลักธรรมที่ปรากฏในชาดก และนำไปประยุกต์ใช้ได้

สาระการเรียนรู้

ข้อคิดและคุณธรรมในชาดก

การบูรณาการ

1. การอ่าน
2. ศิลปศึกษา

กระบวนการเรียนรู้

1. ครูนำตัวอย่างหนังสือชาดกมาให้นักเรียนดู แล้วสนทนากับนักเรียนว่าเคยอ่านหนังสือดังกล่าวบ้างหรือไม่เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
 2. ครูสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับความหมายของชาดก เนื้อเรื่อง สิ่งที่ได้รับจากการฟังนิทานชาดก และครูอธิบายเพิ่มเติม
 3. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง เวสสันดรชาดก
 4. ให้นักเรียนวิเคราะห์ข้อคิดคุณธรรมที่ได้จากการเวสสันดรชาดก และระบายสีภาพภาพประกอบเวสสันดรชาดกในใบงานให้สวยงาม
 5. มอบหมายงานให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าและอ่านนิทานชาดกเพิ่มเติมจากหนังสือในห้องสมุดคนละ 1 เรื่อง โดยไม่ให้ซ้ำกัน แล้วสรุปสาระสำคัญและหลักธรรมที่ได้จากการอ่านนิทานชาดกเป็นการบ้าน
- สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือชาดก
2. ใบความรู้
3. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมกิจกรรม
2. ตรวจสอบการปฏิบัติงานจากใบงาน
3. ตรวจงานที่มอบหมาย

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุดโรงเรียน
2. หนังสือต่าง ๆ ในห้องสมุด

ข้อเสนอแนะของหัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ได้ทำการตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ของแล้วมีความคิดเห็น ดังนี้

1. เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่

- ดีมาก
- ดี
- พอใช้
- ควรปรับปรุง

2. การจัดกิจกรรมได้นำเอากระบวนการเรียนรู้

- ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาใช้ในการสอนได้อย่างเหมาะสม
- ที่ยังไม่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรปรับปรุงพัฒนาต่อไป

3. เป็นแผนการสอนที่

- นำไปใช้ได้จริง
- ควรปรับปรุงก่อนนำไปใช้

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

ลงชื่อ

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

ลงชื่อ

รองผู้อำนวยการฯ ฝ่ายวิชาการ

แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สุศึกษาและพลศึกษา

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุศึกษาและพลศึกษา

วิชา สุศึกษา เรื่อง ผลากผลิตภัณฑ์อาหาร ช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5) เวลา 2 ชั่วโมง

เรื่อง ผลากโภชนาการ

การเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. อธิบายรายละเอียดของข้อมูลบนผลากโภชนาการได้
2. วิเคราะห์ข้อมูลโภชนาการบนผลากได้
3. นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

สาระการเรียนรู้

ผลากโภชนาการ

การบูรณาการ

1. การอ่าน
2. เทคโนโลยีและการงานอาชีพ

กระบวนการเรียนรู้

1. นำตัวอย่างผลิตภัณฑ์อาหารสำเร็จรูป หลายๆ เช่น นม ขนมน น้ำมันพืช ฯลฯ มาให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่าง และให้นักเรียนสำรวจรายละเอียดบนผลากโภชนาการของอาหารดังกล่าว
2. สนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนสำรวจพบบนผลากโภชนาการ และให้นักเรียนเขียนข้อมูลต่างๆที่พบไว้บนกระดานดำ เช่น อักษรย่อ วันผลิต วันหมดอายุ ส่วนประกอบ เพื่อคือนักเรียนรู้จักหรือไม่ และมีประโยชน์อย่างไร
3. ให้นักเรียนศึกษาแผ่นพับความรู้เรื่องผลากโภชนาการ
4. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับความรู้ที่ได้รับจากการอ่านแผ่นพับเรื่องผลากโภชนาการและอธิบายเพิ่มเติมเพื่อให้นักเรียนเข้าใจยิ่งขึ้น
5. ให้นักเรียนสำรวจผลากโภชนาการของอาหารที่มีอยู่ในบ้านของตนเองอย่างน้อย 3 ชนิด แล้วเขียนรายงานอธิบายลักษณะของผลากอาหาร โดยศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมจากหนังสือในห้องสมุด

สื่อการเรียนรู้

1. แผ่นพับความรู้เรื่องโภชนาการ
2. หนังสือในห้องสมุด
3. ใบความรู้

การวัดและประเมินผล

- 1. สังเกตจากการร่วมกิจกรรม
- 2. ตรวจจากผลงานที่มอบหมาย

แหล่งการเรียนรู้

- 1. ห้องสมุดโรงเรียน
- 2. หนังสือต่าง ๆ ในห้องสมุด

ข้อเสนอแนะของหัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ได้ทำการตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ของแล้วมีความคิดเห็น ดังนี้

1. เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่

- ดีมาก
- ดี
- พอใช้
- ควรปรับปรุง

2. การจัดกิจกรรมได้นำเอากระบวนการเรียนรู้

- ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาใช้ในการสอนได้อย่างเหมาะสม
- ที่ยังไม่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรปรับปรุงพัฒนาต่อไป

3. เป็นแผนการสอนที่

- นำไปใช้ได้จริง
- ควรปรับปรุงก่อนนำไปใช้

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....
.....

ลงชื่อ

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

ลงชื่อ

รองผู้อำนวยการฯ ฝ่ายวิชาการ

*** แผนการจัดการเรียนรู้ข้างต้นเป็นเพียงตัวอย่างในการนำกระบวนการอ่านไปใช้ในการเรียนการสอน ครูผู้สอนสามารถปรับเปลี่ยนนำไปใช้กับวิชา และกลุ่มสาระของตนเองได้อีกมากมาย หลากหลายวิธีการตามความเหมาะสม**

การอ่านกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ตามจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริมให้นักเรียนรักการอ่าน และการค้นคว้า การอ่านมีความสำคัญ และเกี่ยวข้องกับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่จัดอย่างเป็นกระบวนการด้วยรูปแบบ วิธีการที่หลากหลาย ในการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มุ่งเสริมเจตคติคุณค่าชีวิต ปลูกฝัง คุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง สร้างจิตสำนึกในธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ปรับตัวและปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

เป้าหมาย

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งพัฒนาให้บุคคลรู้จักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีกระบวนการคิด มีทักษะในการดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม และมีความสุข มีจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ โดยกำหนดเป้าหมายในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนดังนี้

1. ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย เกิดความรู้ ความชำนาญ ทั้งวิชาการ และวิชาชีพอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น
2. ผู้เรียนค้นพบความสนใจ ความถนัด และพัฒนาความสามารถพิเศษเฉพาะตัว มองเห็นช่องทางในการสร้างงาน อาชีพในอนาคตได้เหมาะสมกับตนเอง
3. ผู้เรียนเห็นคุณค่าขององค์ความรู้ต่าง ๆ สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการพัฒนาตนเอง และประกอบสัมมาชีพ
4. ผู้เรียนพัฒนาบุคลิกภาพ เจตคติ ค่านิยมในการดำเนินชีวิต และเสริมสร้างศีลธรรม จริยธรรม
5. ผู้เรียนมีจิตสำนึกและทำประโยชน์เพื่อสังคมและประเทศชาติ

หลักการจัด

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีหลักการจัดดังนี้

1. มีการกำหนดวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม
2. จัดให้เหมาะสมกับวัยวุฒิ วุฒิภาวะ ความสนใจ ความถนัด และความสามารถของผู้เรียน
3. บูรณาการกับชีวิตจริง ให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4. ใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ฝึกให้คิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์
จินตนาการ ที่เป็นประโยชน์และสัมพันธ์กับชีวิตในแต่ละช่วงวัยอย่างต่อเนื่อง
5. จำนวนสมาชิกมีความเหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม
6. มีการกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของ
สถานศึกษา
7. ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ มีครูเป็นที่ปรึกษา ถือเป็นหน้าที่และงานประจำโดยคำนึงถึงความ
ปลอดภัย
8. ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรทั้งภาครัฐและ
เอกชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม
9. มีการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม โดยวิธีการที่หลากหลาย และสอดคล้องกับกิจกรรมอย่าง
เป็นระบบและต่อเนื่อง โดยให้ถือว่าเป็นเกณฑ์ประเมินผลการผ่านช่วงชั้นเรียน

แนวการจัด

สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรม โดยคำนึงถึงแนวการจัดดังต่อไปนี้

1. การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเกื้อกูลส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น
การบูรณาการ โครงการ องค์กรความรู้จากกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นต้น
2. จัดกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัดตามธรรมชาติ และความสามารถ ความต้องการของ
ผู้เรียนและชุมชน เช่น ชมรมทางวิชาการต่าง ๆ เป็นต้น
3. จัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อสังคม เช่น กิจกรรม ลูกเสือ
เนตรนารี เป็นต้น
4. จัดกิจกรรมประเภทบริการด้านต่าง ๆ ฝึกการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และ ส่วนรวม

บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

ในการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิผล จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนด
บทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง สถานศึกษาจะสามารถนำไปปรับปรุงและเลือกปฏิบัติได้ตาม
ความเหมาะสม และความพร้อมของแต่ละสถานศึกษา

นอกจากนี้โรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมสร้างเสริมประสิทธิภาพในการเรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียน
ได้พัฒนาการเรียนรู้ของตนเองได้เต็มตามศักยภาพ มีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน รักการอ่าน เห็นคุณค่าของ
การแสวงหาความรู้ กิจกรรมดังกล่าวมีหลาย โรงเรียนที่จัดเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเน้นเรื่องการอ่าน
โดยเฉพาะ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างโรงเรียนที่จัดการอ่านเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมรักการอ่าน (โครงการอ่านเฉลิมพระเกียรติ)

กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่เริ่มขึ้น โดยผู้บริหาร โรงเรียน มีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน ห้องสมุดเป็นผู้จัดหาหนังสือ จัดระบบการหมุนเวียนหนังสือ ตารางการอ่าน สมุดบันทึกการอ่าน และ เอกสารที่เกี่ยวข้อง ใช้ทีมงานค่อนข้างมาก ไม่สามารถจัดทำได้ลำพัง ต้องร่วมมือร่วมใจกันทั้งโรงเรียน กิจกรรมจึงจะประสบผลสำเร็จ การดำเนินงานของโรงเรียนประสบผลสำเร็จด้วยดีตลอดมา จึงมีการจัด กิจกรรมอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งปัจจุบัน

เริ่มดำเนินการ ปีการศึกษา 2542 - ปัจจุบันยังดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
ช่วงเวลาที่จัด ชั่วโมงแรก ของวันศุกร์ทุกสัปดาห์ ตลอดปีการศึกษา
วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้แก่แก่นักเรียน
จำนวนนักเรียนที่ร่วมกิจกรรม ทั้งโรงเรียน

อุปกรณ์ หนังสือ, วารสาร, สิ่งพิมพ์, กล่อง/ กระเป๋าใส่หนังสือ, ตารางการอ่านสมุดบันทึกการอ่านของนักเรียน, เพิ่มดูแลการอ่านสำหรับครู, เพิ่มการเบิก — คืนหนังสือ, เพิ่มตรวจการอ่าน สำหรับครูที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลการอ่านประจำอาคารต่าง ๆ

วิธีการ

- จัดตารางสอนให้ชั่วโมงแรกของวันศุกร์ ทุกระดับชั้นเป็นชั่วโมงรักการอ่าน
- จัดตั้งคณะทำงาน
- จัดเตรียมตารางการอ่าน
- จัดเตรียม
 - 1) หนังสือ/ เอกสาร ให้เพียงพอแก่นักเรียน
 - 2) กระเป๋า กล่อง เพิ่ม
 - 3) จัดทำเอกสารชี้แจงการดำเนินงาน
 - 4) จัดทำบันทึกการอ่าน และตารางการอ่าน
 - 5) เพิ่มบันทึกพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน (มอบให้ครูประจำชั้น)
 - 6) จัดหานักเรียนช่วยงานสำหรับจัด / ตรวจเช็คหนังสือ
 - 7) จัดระบบการเก็บ การรับ — ส่งหนังสือ

- การดำเนินการ

1) จัดสมุดบันทึกการอ่านของนักเรียนใส่กระเป๋าเอกสารพร้อมเพิ่มบันทึกพฤติกรรมการอ่านให้แก่ครูประจำชั้น เนื่องจากครูประจำชั้นต้องเป็นผู้จัดเก็บบันทึกการอ่านและมอบบันทึกการอ่านให้แก่นักเรียนในช่วงโมงรักการอ่านเพื่อให้นักเรียนบันทึกการอ่าน และตรวจบันทึกการอ่านของนักเรียน

2) นักเรียนตัวแทน จำนวน 2 คนห้องไปปรับหนังสือที่ห้องสมุดทุกวันศุกร์ ตรวจนับหนังสือให้ตรงกับรายการที่ติดไว้ที่หน้ากล่อง/กระเป๋า และตรวจนับจำนวนและรายการให้ถูกต้องครบถ้วนแล้วนำส่งคืนห้องสมุด เช่นชื่อรับ- ส่งให้เรียบร้อยทุกครั้ง

3) นักเรียนอ่านหนังสือพร้อมกันทั้งโรงเรียนในช่วงโมงแรกของทุกวันศุกร์ และบันทึกลงในสมุดบันทึกการอ่านทุกครั้ง

4) จัดกิจกรรมเสริม เช่น ตอบปัญหาหน้าแถว เชิญวิทยากรบรรยายให้ความรู้ จัดนิทรรศการส่งเสริมการอ่าน ฯลฯ

5) งดการจัดกิจกรรมอื่นทุกอย่างในช่วงโมงรักการอ่าน

6) ประเมินผลทุกสิ้นปีการศึกษาเพื่อปรับปรุงและพัฒนางาน

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เป็นกิจกรรมที่มุ่งกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความสนใจอยากรู้ อยากอ่าน จนสามารถนำความรู้เหล่านั้นไปใช้ประโยชน์ได้อย่างหลากหลาย สถานศึกษาสามารถนำการอ่านเข้าไปอยู่ในกระบวนการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้ตามศักยภาพ และต้องจัดกิจกรรมการอ่านเป็นกิจกรรมเสริมนอกเหนือเวลาเรียน เพื่อกระตุ้นให้เกิดการอ่านอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืนเป็นนิสัย กิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่เป็นกิจกรรมเสริมนี้อาจจัดในลักษณะเป็นรายบุคคล รายกลุ่ม หรือจัดให้กับผู้เรียนทุกคน โดยกำหนดระยะเวลาไว้อย่างชัดเจน เช่น กิจกรรมสื่อสารผ่านเสียง เน้นกลุ่มเป้าหมาย คือนักเรียนผู้นำการอ่านหรือนักเรียน ที่สนใจเผยแพร่ความรู้ ข่าวสาร หรือแสดงออกทางด้านการพูด โดยแต่ละคนจะต้องอ่านและค้นคว้าเรื่องจากแหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด หรือจากภูมิปัญญาท้องถิ่นแล้วนำมาเล่าหรืออ่านผ่านสื่อ กิจกรรมค่ายการอ่าน เน้นกลุ่มเป้าหมายตามความพร้อมด้านงบประมาณ โดยใช้เวลาจัด 1-2 วันตามความเหมาะสม เพื่อกระตุ้นให้เกิดการอ่าน ตลอดจนเสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ และสร้างภาวะการเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี กิจกรรมเสริมนี้จะต้องทำอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องจึงจะบังเกิดผลอย่างยั่งยืน

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

การดำเนินงานส่งเสริมการอ่านในโรงเรียน ถือเป็นภารกิจหลักของโรงเรียนที่จะต้องส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้เกิดขึ้นในโรงเรียน ทั้งนี้ เพราะการอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นในการแสวงหาความรู้ เพื่อพัฒนาตนเองให้สามารถเรียนรู้ได้ สื่อสารได้ และสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ซึ่งนับว่าเป็นการปฏิรูปการเรียนรู้ที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในปัจจุบัน โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ขั้นเตรียมงาน

โรงเรียนควรมีการประชุมปรึกษาหารือกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และนักเรียน เพื่อวางแผนการจัดทำโครงการ/กิจกรรมส่งเสริมการอ่านในโรงเรียน โดยอภิปรายให้เห็นถึงความสำคัญจำเป็นของการอ่าน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สำคัญ มากที่สุดกิจกรรมหนึ่งของมนุษย์หรืออาจกล่าวได้ว่า “การอ่านเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต” ก็น่าจะเป็นคำกล่าวที่ไม่เกินความเป็นจริงนัก เมื่อทุกฝ่ายเห็นความสำคัญจำเป็นดังกล่าวแล้ว จึงควรดำเนินการดังนี้

1.1 ผู้บริหารแต่งตั้งคณะทำงาน ซึ่งประกอบด้วยครู อาจารย์ บรรณารักษ์ อาจมีนักเรียนร่วมอยู่ด้วยแล้วแต่ความเหมาะสม เขียนโครงการ และทำหน้าที่ดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมให้ส่งผล

ต่อการปฏิบัติจริงของนักเรียน เช่น อาจมีการบันทึกกิจกรรมกำหนดรางวัล สื่อ อุปกรณ์การติดต่อกับ ผู้ปกครอง เป็นต้น

1.2 คณะทำงานพิจารณาปรับปรุงให้เป็นโครงการและกิจกรรมที่สมบูรณ์กำหนดการและสื่อต่าง ๆ ในโครงการต้องสามารถนำมาปฏิบัติได้ โดยไม่ต้องใช้เงิน ใช้เวลาและแรงงานมากเกินไป โดยครูผู้สอนสามารถนำกิจกรรมต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในชั้นเรียนได้ตั้งแต่การเขียนแผนการสอน แผนกิจกรรม เป็นต้น

1.3 เตรียมสื่อ และอุปกรณ์ที่จำเป็นในการจัดกิจกรรมตามโครงการโดยการจัดหา คัดเลือกหรือบางครั้งจำเป็นต้องซื้อก็ควรพิจารณาตามสมควรซึ่งไม่ควรเป็นสื่อหรืออุปกรณ์ที่มีราคาแพงเกินไป

1.4 กำหนดเกณฑ์หรือกติกาต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับระดับความสามารถในการอ่านของนักเรียน

1.5 กำหนดวิธีประเมินผล เช่น สร้างแบบบันทึกการอ่าน ให้เล่าเรื่อง ตอบคำถาม ให้อวดภาพประกอบเรื่อง

2. *ขั้นประชาสัมพันธ์โครงการ*

การประชาสัมพันธ์เป็นความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งเพราะจะช่วยให้ครูนักเรียนและผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ

2.1 การประชาสัมพันธ์อาจทำได้หลายวิธีตามความเหมาะสม ตามความสะดวก และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มี เช่น ปิดประกาศในห้องเรียน ประกาศเสียงตามสายประกาศในวารสารโรงเรียน เขียนจดหมายส่งผู้ปกครอง

2.2 ให้ครู และนักเรียนที่อยู่ในคณะกรรมการมีเวลาชี้แจงโครงการในห้องเรียน ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น การรับสมัครสมาชิกชมรม การเลือกหนังสือที่จะอ่านการกรอกแบบบันทึก แหล่งที่จะอ่านหนังสือ กิจกรรมการส่งเสริมการอ่าน เป็นต้น

2.3 โรงเรียนจัดกิจกรรมการณรงค์โครงการส่งเสริมการอ่านทุกรูปแบบมีทั้งเอกสาร การสื่อสาร การบรรยาย เสนอแนะ ประกาศ เป็นต้น ซึ่งจะเป็นการช่วยกระตุ้นให้ทุกคนตระหนักในความสำคัญของการอ่านมากขึ้น

3. *ขั้นดำเนินการ*

เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดเนื่องจากทุกกิจกรรมในโครงการควรจะได้บังเกิดผลเป็นรูปธรรมสามารถนำเสนอภาพที่ชัดเจนของกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

3.1 การเตรียมกิจกรรม สื่ออุปกรณ์และขั้นตอนการจัดกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ เพื่อดูความพร้อมของการจัดกิจกรรม

3.2 การปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ซึ่งการปฏิบัติกิจกรรมส่งเสริมให้ครอบคลุมทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียน หรือสัมพันธ์กันทั้ง 4 ทักษะ

3.3 การพัฒนางานของนักเรียน จากการศึกษาปฏิบัติกิจกรรมนักเรียนจะวางแผนการจัดเก็บสะสมผลงาน คัดเลือกงาน ปรับเปรียบเทียบผลงาน และเสนอผลงานในรูปแบบการใช้เพิ่มสะสมผลงาน

3.4 การประยุกต์ใช้กิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้เหมาะสมกับโรงเรียนและสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ซึ่งเป็นหน้าที่ของคณะทำงานจะต้องหาแนวทางพัฒนาปรับปรุงกิจกรรมให้สัมพันธ์สอดคล้องกับสภาพต่าง ๆ ดังกล่าวยิ่งขึ้น

4. ขั้นประเมินผล

การประเมินผลเป็นขั้นตอนที่สำคัญของโครงการส่งเสริมการอ่านที่โรงเรียนควรได้ ประเมินผลความก้าวหน้าในการดำเนินงานตามโครงการของโรงเรียน ดังนี้

4.1 ความก้าวหน้าในการอ่านของนักเรียนประเมินได้จากจำนวนหนังสือที่อ่านและแบบบันทึกการอ่าน ซึ่งจะแสดงว่านักเรียนมีการพัฒนาการอ่านเพียงใด มีความสามารถเพิ่มขึ้นหรือไม่ รวมทั้งการนำความรู้ที่ได้รับจากการอ่านไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

4.2 การจัดกิจกรรมตามโครงการของโรงเรียน ซึ่งประเมินได้จากร่องรอยหลักฐานการจัดกิจกรรมตามสภาพที่แท้จริง ได้ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความก้าวหน้าในการอ่าน รักการอ่านเพียงใด โดยใช้แบบสำรวจแบบประเมินผลการดำเนินการรวมทั้งผลที่ได้จากการรวบรวมสะสมผลงาน และการนำเสนอผลการดำเนินงานทั้งหมด

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน : กรณีศึกษา

โรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช)

● กิจกรรม ส่งเสริมรักการอ่านด้วยสื่อสิ่งพิมพ์

วัตถุประสงค์

1. ปฏิบัติตนในการฟังได้เหมาะสม เพิ่มพูนความรู้ความคิดได้
2. ฟีกทักษะ มีมารยาทและบุคลิกที่ดีในการพูด
3. มีนิสัยรักการอ่าน
4. เขียนแสดงความคิดอย่างเสรี

อุปกรณ์

1. หนังสือพิมพ์/หนังสือทั่วไป
2. กาว
3. กรรไกร
4. กระดาษ A4

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ศึกษาใบกิจกรรมให้เข้าใจ
2. เตรียมแผนการจัดกิจกรรม
3. เตรียมอุปกรณ์
4. เล่าข่าว เล่าเรื่องในสื่อสิ่งพิมพ์
5. ฟังข่าว ฟังเล่าเรื่อง จากภาพ/สื่อสิ่งพิมพ์
6. อ่าน/แข่งขันการอ่าน/แลกเปลี่ยนกันอ่านกันฟัง
7. เขียนเรื่องพร้อมวาดภาพประกอบ/เขียนบรรยายสื่อ เรื่องสั้น/แต่งประโยค คำศัพท์
8. ประเมินผลด้วยตนเอง เมื่อปฏิบัติกิจกรรมจบลง
9. จัดนิทรรศการผลงาน

ประเมินผลกิจกรรม

1. สังเกตพฤติกรรม
2. ประเมินจากผลงาน
- กิจกรรมส่งเสริมการอ่านข่าวภาคเที่ยง

วัตถุประสงค์

1. นำประโยชน์จากการอ่านมาเล่าข่าว
2. มีวิจารณญาณในการอ่าน เลือกอ่านหนังสือที่มีคุณค่า
3. นำการอ่าน ไปใช้ในการเรียนรู้ในชีวิตประจำวัน
4. นักเรียนสนุกและมีทัศนคติที่ดีทำให้มีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น

อุปกรณ์

1. ข่าวจากสื่อต่างๆ
2. กล้องวิดีโอ
3. ม้วนเทป
4. นักเรียนที่ทำหน้าที่อ่านข่าว

ขั้นตอนการดำเนินการ

1. รวบรวมข้อมูลข่าวสารจากหนังสือ/หนังสือพิมพ์/จากโทรทัศน์
2. นำมาวิเคราะห์ วิเคราะห์ ข้อเท็จจริงจากข่าวที่จะนำเสนอ
3. จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการบันทึกวิดีโอ
4. บันทึกเทปด้วยวิดีโอ นำเสนอทางโทรทัศน์ ในช่วงพักเที่ยง
5. นำเสนอในช่วงพักเที่ยงประมาณ 10 นาที

ประเมินผลกิจกรรม

1. สังเกตการปฏิบัติงาน และพฤติกรรม ในระหว่างการดำเนินกิจกรรม
2. ประเมินจากแบบสอบถาม

โรงเรียนวัดดอนยายหอม (หลวงพ่อเงินอุปถัมภ์) จังหวัดนครปฐม

● กิจกรรมวันสำคัญสถานพื้นวัฒนธรรม

วันสำคัญเป็นวันที่กำหนดขึ้นเพื่อให้เห็นความสำคัญของวันดังกล่าว ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับบุคคล วัฒนธรรม ประเพณี โดยบอกความเป็นมา ความสำคัญ เช่น วันลอยกระทง วันเข้าพรรษา วันพ่อแห่งชาติ วันแม่แห่งชาติ ฯลฯ การจัดหาข้อมูลความรู้ มาให้นักเรียนอ่าน และทำความเข้าใจ ให้นักเรียนได้พัฒนาตามศักยภาพนับเป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และเป็นการสืบทอดทางวัฒนธรรมอย่างหลากหลาย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนกระตุ้นการอ่านอันเป็นพื้นฐานในการเขียน
2. เพื่อให้นักเรียนพัฒนาศักยภาพทางการเขียน
3. เพื่อการสืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมไทย

อุปกรณ์

1. ใบงาน

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. เสนอโครงการวันสำคัญสถานพื้นวัฒนธรรม
2. ประชาสัมพันธ์โครงการนี้ว่าเป็น โครงการต่อเนื่องตลอดปี
3. ตั้งคณะกรรมการประชุมออกแบบใบงานและเกณฑ์การตัดสินผลงาน ตามโอกาสวันสำคัญ โดยศึกษาค้นคว้าจากหนังสือต่างๆ
4. ออกแบบใบงานตามความเหมาะสมตามระดับความรู้ และศักยภาพของผู้เรียน ทุกชั้นเรียน
5. บรรณารักษ์/ผู้รับผิดชอบจัดทำสำเนาเอกสาร ใบงาน ส่งไปตามห้องเรียนต่างๆก่อนวันสำคัญ
6. ครูผู้สอน/ผู้รับผิดชอบแต่ละห้องเรียนใช้เวลาให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานตามอิสระ โดยกำหนดระยะเวลาในการส่งใบงานหลังจากส่งใบงานไปให้ 1 สัปดาห์
7. ครูประจำชั้นตรวจผลงานและรวบรวมผลงานทั้งหมด โดยคัดเลือกผลงานดีเด่น ห้องเรียนละ 3 คน
8. คณะทำงานในข้อ 3 รวบรวมและ คัดเลือกผลงานเพื่อมอบรางวัลสายชั้นละ 3 รางวัล หรือตามเกณฑ์ที่กำหนด
9. จัดพิธีมอบรางวัลตามโอกาสวันสำคัญนั้นๆ
10. สรุปผลรายงานผู้บริหาร

กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนทุกสายชั้นอนุบาล-ชั้น ป. 6

ระยะเวลา

ตลอดปีการศึกษา

ประเมินผลกิจกรรม

ตรวจผลงานการเขียน

● กิจกรรมเอ้ออาทรที่สอนน้อง

ความเอ้ออาทร หมายถึง ความห่วงใย ห่วงหาอาทรต้องการให้คนใกล้ชิดมีความสุข มีพฤติกรรมที่ดีขึ้น การจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โดยรุ่นพี่นำเสนอ แนวคิดในรูปแบบของการฝึกอ่านหนังสือเล่มเล็ก ที่รุ่นพี่จัดทำขึ้นด้วยตนเอง หรือการนำหนังสือจากห้องสมุดของโรงเรียนไปให้น้องอ่านตามอาคารเรียน หรือบริเวณต่าง ๆ ภายในโรงเรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับนักเรียน
2. เพื่อฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของรุ่นพี่ และถ่ายทอดสู่รุ่นน้อง
3. เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างรุ่นพี่และรุ่นน้องผ่านกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

อุปกรณ์

1. หนังสือเล่มเล็กขนาดเอ 4 พับครึ่ง
2. ตะกร้า, กล่องสำหรับใส่หนังสือ
3. วัสดุ-อุปกรณ์ (กระดาษ, ดินสอ, ปากกา, ยางลบ, สี ฯลฯ

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ประชุมคณะกรรมการส่งเสริมการอ่าน เพื่อวางแผนงาน/โครงการ เสนอผู้บริหาร
2. มอบหมายงานให้ครูที่ปรึกษา/ครูสอนภาษาไทย ป. 5-6 คัดเลือกนักเรียนที่มีแว้วมีความสามารถด้านการวาดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จัดทำหนังสือเล่มเล็กเป็นภาพลายเส้น
3. ครูผู้รับผิดชอบจัดเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อม และเป็นทีที่ปรึกษาด้านเนื้อหา เพื่อให้ได้เนื้อหาที่สมบูรณ์และถูกต้อง ทั้งที่นักเรียนเขียนเป็นร้อยแก้วหรือร้อยกรอง
4. กำหนดหนังสือที่นักเรียนจัดทำจำนวน 5 เล่ม และหนังสือที่นักเรียนนำมาจากห้องสมุดของโรงเรียนก็ได้ในบางโอกาส
5. ครูบรรณารักษ์สำเนาหนังสือที่จัดทำเสร็จแล้วในข้อ 4 แจกไปตามห้องเรียน ๆ ละ 10-20 เล่ม ตามสภาพความพร้อมของแต่ละสถานศึกษาก่อนที่รุ่นพี่จะออกประเมิน เพื่อให้นักเรียนฝึกอ่านก่อนที่รุ่นพี่จะไปทดสอบ

6. ครูที่ปรึกษาเตรียมออกแบบทดสอบ เพื่อให้รุ่นพี่นำไปใช้ทดสอบรุ่นน้อง
7. นักเรียนรุ่นพี่ทดสอบรุ่นน้องตามแบบที่กำหนด โดยใช้กลุ่มเป้าหมายชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 หรือแล้วแต่ละสถานศึกษาจะกำหนดเอง
8. รวบรวมและสรุปผลการอ่านของนักเรียนในข้อ 7 เสนอผู้บริหาร

กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4

ระยะเวลา

ตลอดปีการศึกษา

ประเมินผล

1. ประเมินการอ่านจากแบบทดสอบ
2. สอบถามครูประจำชั้น

โรงเรียนอนุบาลจังหวัดทหารบกฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา

● กิจกรรมแบบอย่างดีๆ มีในเล่ม

การอ่านเป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้ และเป็นการพัฒนาสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมการดำเนินชีวิต การให้บริการส่งเสริมการอ่านแก่ผู้ใช้ห้องสมุด เป็นการให้ทุกคนได้อ่านหนังสือ อ่านเรื่องราวหลากหลายประเภทและเป็นแบบอย่างดีๆ ให้กับผู้อ่านเพื่อนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการอ่าน
2. เพื่อให้ให้นักเรียนรักการอ่าน มีความสามารถในการเลือกหนังสือเพื่ออ่าน
3. เพื่อให้ให้นักเรียนนำความรู้จากการอ่าน ไปพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของตนเอง

อุปกรณ์

1. หนังสือสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน
2. หนังสือพระราชนิพนธ์
3. หมวดหนังสืออ้างอิงฯ
4. แบบบันทึกการอ่าน

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ประชุมนักเรียนเพื่อชี้แจงหลักการดำเนินงานตามโครงการ
2. ให้นักเรียนเลือกอ่านหนังสือที่ตนเอง แล้วสรุปการอ่านโดยการวาดภาพเล่าเรื่องหรือเขียน

บันทึกการอ่าน

3. นักเรียนส่งแบบสรุปการอ่านให้ครูทุก ๆ 2 เดือน

4. ครูบันทึกสถิติการอ่านนำส่งผลงาน เก็บรวบรวม
 5. คัดเลือกผลงานดีเด่น จัดแสดงผลงานห้อง หรือป้ายนิเทศ
- กลุ่มเป้าหมาย*

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2

ระยะเวลา

ตลอดปีการศึกษา

ประเมินผลกิจกรรม

1. สังเกตจากการอ่าน
2. ตรวจสอบบันทึกหลังจากดำเนินกิจกรรม

● **กิจกรรมรอยลิจิตไคร**

การอ่านเป็นทักษะที่ต้องใช้ในการปลูกฝัง การถ่ายทอดความรู้จากการอ่าน ที่มุ่งขยายผลของการอ่านเพื่อมุ่งไปสู่การใช้ภาษา เพื่อการสื่อสาร สามารถส่งเสริมและพัฒนาให้เหมาะสมกับผู้เรียน นำความรู้ที่ได้จากการอ่านมาสื่อสารที่สามารถส่งเสริมนิสัยรักการอ่านที่ยั่งยืนให้กับผู้อื่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการเรียนรู้
2. เพื่อเน้นทักษะการปฏิบัติให้สอดคล้องกับหลักสูตร
3. เพื่อฝึกทักษะกระบวนการคิดเชิงสร้างสรรค์

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ศึกษาหลักสูตรภาษาไทย
2. แต่งตั้งคณะทำงาน
3. วางแผนการทำกิจกรรมโดยประสานกับโรงเรียนในกลุ่มเป้าหมาย
4. มอบหมายงานกับคณะทำงาน
5. อธิบายวิธีการดำเนินกิจกรรมให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับข้อปฏิบัติต่างๆ
6. ครูควบคุมติดตามประเมินผลและรวบรวมชิ้นงาน
7. นักเรียนจะได้มิตรแท้จากแดนไกลโดยใช้จดหมายเป็นสื่อ
8. นักเรียนจัดทำสื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ควบคู่กับจดหมายเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ในเรื่องต่างๆ อย่างหลากหลายที่ได้จากการค้นคว้า จากภูมิปัญญาท้องถิ่น สถานที่สำคัญ แหล่งท่องเที่ยว ประวัติบุคคลสำคัญ ฯลฯ โดยนักเรียนแต่ละคนจะสร้างสรรค์ผลงานรูปแบบต่างๆ เช่น รูปทรงเรขาคณิต รูปสัตว์ต่างๆ การ์ตูน แล้วจึงเขียนข้อความที่ตนต้องการให้ผู้รับสารได้ทราบลงในรูปแบบนั้นๆ
9. ครูที่ปรึกษาตรวจสอบจดหมายและความถูกต้องของข้อมูลแล้วรวบรวมส่งทางไปรษณีย์ให้กลุ่มเป้าหมาย/โรงเรียนที่ร่วมกิจกรรม

10. สรุปรายงานผลต่อผู้บริหาร

กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6

ประเมินผล

ผลงานจากการเขียน

โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร

● โครงการส่งเสริมการอ่านวรรณคดีไทย

โครงการนี้จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนเห็นคุณค่าและสนใจอ่านวรรณคดีไทยมากขึ้น โดยกำหนดให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทุกคนร่วมกิจกรรม กิจกรรมนี้งานห้องสมุดจัดร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. จัดทำโครงการ
2. ประชุมกรรมการ เพื่อเลือกเนื้อเรื่อง จัดทำเอกสาร กำหนดวิธีการ และช่วงเวลาที่จะจัด
3. ประชุมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แจกเอกสารวรรณคดีไทยเรื่องสังข์ทอง ตอนกำเนิดสังข์ทองให้นักเรียน ครูภาษาไทยสาธิตการอ่านแบบท่องจำ และการอ่านทำนองเสนาะ
4. นักเรียนนำเอกสารไปเรียนในวิชาภาษาไทยทุกครั้ง เพื่อจะได้ฝึกฝนเพิ่มเติม และถือเป็นคะแนนการอ่านในวิชาภาษาไทยด้วย
5. ให้แต่ละห้องส่งตัวแทนเข้าแข่งขัน อ่านทำนองเสนาะ 2 คน ท่องจำ 2 คน หากมีผู้สนใจจะสมัครเข้าแข่งขันมากกว่า 2 คน ก็อนุญาตให้เข้าแข่งขัน
6. จัดวันแข่งขัน
7. มอบรางวัล ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนและครูทราบ และให้อ่านให้เพื่อน ๆ ฟัง หลังเคารพธงชาติ

● แข่งขันเปิดพจนานุกรม

กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนทุกห้องทุกชั้น ส่งตัวแทนจำนวน 2 คน เข้าแข่งขันเปิดพจนานุกรมศัพท์พจนานุกรม โดยแบ่งเป็น แข่งขันระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นำผู้ชนะทั้ง 3 ระดับ เข้าแข่งขันเพื่อหาผู้ชนะระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เมื่อแข่งขันได้ผู้ชนะแล้ว นำผู้ชนะทั้ง 3 ระดับ เพื่อเข้าแข่งขันหาผู้ชนะในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่อไป กิจกรรมนี้จุดประสงค์ให้นักเรียนได้ฝึกฝนการใช้พจนานุกรม เรียนรู้คำศัพท์จากพจนานุกรม และรู้จักใช้ประโยชน์จากพจนานุกรม

● กิจกรรมสมัครใจ

เป็นกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่เปิดโอกาสให้นักเรียนที่สนใจสมัครเข้าร่วมกิจกรรม กิจกรรมประเภทนี้จะรับนักเรียนจำนวนจำกัด ได้แก่กิจกรรมดังนี้

1. ค่ายรักการอ่าน
2. Reading Rally
3. ค่ายการ์ตูน
4. อบรมการจัดทำหนังสือสามมิติ
5. โครงการส่งเสริมการอ่านวรรณคดีไทย
6. แข่งขันเปิดพจนานุกรม
7. โครงการส่งเสริมการอ่านสู่ชุมชน

● ค่ายรักการอ่าน

กิจกรรมค่ายรักการอ่านของโรงเรียนนันทวิทยา เป็นกิจกรรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 -2 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนใกล้เคียง กิจกรรมนี้เป็นการจัดประจําปีให้นักเรียนเริ่มสนใจอ่านหนังสือ และรักที่จะอ่าน นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 -2 เป็นนักเรียนใหม่เหมาะสมที่จะปูพื้นฐานให้มากที่สุด กิจกรรมในค่ายนั้นสามารถนำกิจกรรมส่งเสริมการอ่านมาใช้ได้อย่างหลากหลาย เช่น เล่าเรื่องหนังสือ อ่านหนังสือให้ฟัง เล่านิทาน สาธิตจากหนังสือ อ่านทำนองเสนาะ เกมส่งเสริมการอ่าน วาดภาพ ตอบปัญหา ประดิษฐ์หนังสือ เชิดหุ่น ร้องเพลง เล่นละคร กิจกรรมในค่ายนั้นสามารถนำกิจกรรมที่เหมาะสม มาใช้ได้โดยไม่จำกัดรูปแบบมาประยุกต์ใช้ได้ทั้งสิ้น

ค่ายรักการอ่านจึงเป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน ได้รับความรู้ และไม่น่าเบื่อ เริ่มดำเนินการ ปีการศึกษา 2539 - ปัจจุบันยังดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ช่วงเวลาที่จัด เดือนกันยายน ของทุกปีการศึกษา วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน จำนวนนักเรียน 50 - 130 คน
วิธีการ

1. จัดทำโครงการ
2. จัดวางหลักสูตรค่าย กำหนดช่วงเวลาที่จัด
3. จัดหาวิทยากร
4. รับสมัครนักเรียนร่วมกิจกรรม
5. ดำเนินการ จัดเตรียมสถานที่ อุปกรณ์
6. ประเมินผล และรายงานผล

● Reading Rally

เป็นกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ให้แข่งขันกันค้นหาคำตอบด้วยการอ่าน สื่อความรู้ต่าง ๆ ได้แก่ หนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ และสื่ออื่น ๆ ที่ให้ข้อมูลในการค้นหาคำตอบ วิธีแข่งขันใช้กระบวนการกลุ่ม แข่งขันกันเป็นทีมเช่นเดียวกับการแรลลี่ทั่วไป ทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม บรรยากาศ การแข่งขันก่อให้เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลินในการค้นหาคำตอบ โดยต้องปฏิบัติตามกติกาและระยะเวลาที่กำหนด ต้องอ่านคำสั่งอย่างละเอียดรอบคอบ และปฏิบัติตามคำสั่งเจ้าหน้าที่ประจำฐานอย่างเคร่งครัด

ลักษณะของกิจกรรม

กิจกรรม Reading Rally มีลักษณะสำคัญดังนี้

1. เป็นกิจกรรมที่ยึดเอาตัวผู้ร่วมกิจกรรมเป็นสำคัญ
2. เป็นกิจกรรมกลุ่มที่ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม
3. ทุกคนได้ฝึกทักษะการอ่าน
4. เน้นการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง เมื่อได้เห็น ได้ลงมือปฏิบัติจะช่วยให้มีความเข้าใจยิ่งขึ้น
5. ฝึกการคิดวิเคราะห์
6. ได้รับความรู้
7. ได้มีการเคลื่อนไหวร่างกาย กล้ามเนื้อได้ทำงาน
8. สนุกสนานเพลิดเพลิน
9. มีการแข่งขัน
10. สร้างความคุ้นเคยในหมู่คณะ ก่อให้เกิดความสามัคคี
11. กิจกรรมมีทั้งยากง่าย เพื่อให้เกิดความคิด ร่วมมือ
12. จัดกิจกรรมได้ทั้งในอาคารและนอกสถานที่
13. สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้เรื่องหนึ่งเรื่องใดได้อย่างสนุกสนาน

รูปแบบของกิจกรรม

การจัดกิจกรรม Reading Rally สามารถจัดได้ 2 แบบ คือ

1. จัดเป็นกิจกรรมหนึ่งในหลาย ๆ กิจกรรมของค่ายรักการอ่าน
2. จัดเป็นกิจกรรมหลักเพียงกิจกรรมเดียว ใช้ชื่อ Reading Rally โดยนำกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และ กิจกรรมนันทนาการ จัดไว้ตามฐานต่าง ๆ

วิธีดำเนินการกิจกรรม Reading Rally

การจัดกิจกรรม Reading Rally มีวิธีดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นเตรียมการ การจัดกิจกรรม Reading Rally เป็นกิจกรรมกลุ่ม ที่มีผู้ร่วมกิจกรรมจำนวนมาก จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมดังนี้

1.1 ทีมงาน มีความสำคัญต่อการจัด Reading Rally เป็นอย่างมาก เนื่องกิจกรรมนี้ต้องมีทีมงาน หากทำตามลำพังคนเดียว จะประสบปัญหาอย่างมาก ทีมงานจึงมีส่วนร่วมตั้งแต่ร่วมกันระดมความคิด การวางแผนการทำงาน สำรวจสถานที่ ศึกษารูปแบบกิจกรรม แบ่งงานกันรับผิดชอบ งานจะประสบผลสำเร็จด้วยดี

1.2 สถานที่ เป็นสิ่งสำคัญยิ่ง การจัด Reading Rally ต้องดูสถานที่เป็นหลักว่าควรจัดกิจกรรมในลักษณะใด หรือหาสถานที่ที่เหมาะสมกับกิจกรรมที่วางแผนไว้ โดยมีตรวจสอบสถานที่ก่อนจัดกิจกรรม จัดเตรียมสถานที่ให้พร้อม

1.3 เตรียมกิจกรรมฐาน กิจกรรมต่าง ๆ ในแต่ละฐานควรเน้นการอ่านเป็นสิ่งสำคัญ โดยอ่านหนังสือ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ป้าย ประกาศ และการศึกษาในแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของสถานที่ เช่น Reading Rally ในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ เนื้อหากิจกรรมฐานเป็นที่ให้ค้นหาคำตอบเกี่ยวข้องกับหนังสือร้านหนังสือ ในงานสัปดาห์หนังสือ หากเป็นสวนพฤกษศาสตร์ ก็ควรศึกษาเรื่องต้นไม้ นำหนังสือเกี่ยวกับต้นไม้ไปจัดเป็นฐานกิจกรรมให้ความรู้เพิ่มเติม หากสถานที่จัดกิจกรรมไม่มีแหล่งเรียนรู้ ควรจัดฐานความรู้ขึ้นโดยเป็นฐานที่มีหนังสือ สิ่งพิมพ์ สื่อให้ความรู้ต่าง ๆ หนังสือประกอบฐานให้มีจำนวนเพียงพอ ตั้งชื่อฐานให้น่าสนใจ และสอดคล้องกับเนื้อหาของหนังสือ สิ่งพิมพ์ สื่อ และเกมที่นำมาประกอบฐานจัดตกแต่งให้สวยงาม มีป้ายบอกชื่อฐานให้ชัดเจน มีผู้ดูแลฐาน ให้นักเรียนหมุนเวียนกันไปศึกษาความรู้ โดยมีกิจกรรมนันทนาการเสริมเพื่อความสนุกสนาน วัตถุประสงค์-ปัญหา มีการให้กำลังใจด้วยของขวัญ สร้างอุปสรรคเพื่อให้ใช้ความคิด ในการช่วยกันแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปด้วยดี

จำนวนฐาน ควรจัดให้เท่ากับเพียงพอกับจำนวนทีมที่จะหมุนเวียนกันเข้าฐาน และคำนึงถึงเวลาของกิจกรรมแต่ละฐาน เช่น มี 10 ทีม ควรจัดฐานความรู้ 10 ฐาน มีเวลา 1 ชั่วโมง แต่ละฐานจะใช้เวลาเพียง 6 นาที หากเห็นว่าเวลาน้อยเกินไป ก็อาจลดฐานเหลือ 5 ฐานเพิ่มเวลาให้เป็นฐานละ 12 นาที โดยแต่ละฐานจะจัดกิจกรรมไว้ 2 ชุด สำหรับทำกิจกรรมได้ครั้งละ 2 ทีม ในเวลาที่กำหนด

1.4 กำหนดกติกาให้ชัดเจน เตรียมพิมพ์ใบงานกิจกรรม

1.5 เตรียมวิธีการแบ่งทีมผู้ร่วมกิจกรรมว่าควรแบ่งเป็นกี่ทีม ๆ ละกี่คน หาวิธีการแบ่งให้เหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกิจกรรมมากที่สุด

1.6 จัดทำสัญลักษณ์ประจำทีม เพื่อแบ่งให้เห็นชัดเจนเมื่อเข้าร่วมกิจกรรม เช่น ป้ายติดหน้าอกเสื้อ ป้ายคล้องคอ ผ้าพันคอ หมวก ผ้าผูกหรือโพกศีรษะ สัญลักษณ์ดังกล่าวควรมีสีสันแตกต่างกันออกไป เพื่อให้เห็นความแตกต่าง ของทีมอย่างชัดเจน

1.7 เตรียมทีมงานให้มีจำนวนเพียงพอในการดำเนินงาน ได้แก่เจ้าหน้าที่ประจำฐาน ฝ่ายประสานงาน เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยกลาง สำหรับให้ข้อมูล ช่วยแก้ปัญหาและรับรายงานตัวทีมต่าง ๆ ที่เสร็จสิ้นกิจกรรมตามฐานต่าง ๆ แล้ว

1.8 จัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับทีมงาน จัดเตรียมสัญลักษณ์ที่แสดงให้ทราบว่าเป็นทีมงาน เช่น เสื้อทีม ป้ายคล้องคอ หมวก ผ้าพันคอ ของใช้ เช่น นกหวีด เครื่องเสียง และอุปกรณ์ที่ใช้ในฐานต่าง ๆ

1.9 จัดเตรียมใบงานและแผนที่สำหรับกิจกรรม

1.10 จัดเตรียมวิธีการประเมินผล/แบบประเมินผล

2. ขั้นตอนดำเนินการ

2.1 แบ่งทีมผู้ร่วมกิจกรรม ติดสัญลักษณ์ทีมให้ชัดเจน

2.2 แจกใบงาน

2.3 วิทยากรกิจกรรม Reading Rally ชี้แจงวัตถุประสงค์ กติกา และลำดับการเข้าฐานของแต่ละทีม

2.4 แนะนำเจ้าหน้าที่ประจำฐาน

2.5 จัดเจ้าหน้าที่ประจำฐาน

2.6 นัดหมายผู้ร่วมกิจกรรมเรื่องเวลาและสถานที่ส่งใบงาน

2.7 เริ่มกิจกรรม Reading Rally ตามเวลาที่กำหนด

2.8 ส่งใบงานตามเวลาที่กำหนด

3. ขั้นตอนประเมินผล

3.1 วิทยากรให้ทุกทีมเล่าถึงวิธีการ ประสบการณ์ และประโยชน์ที่ได้รับ หากมีเวลาเหลือเพียงพอ หากเวลาจำกัด คัดเลือกเฉพาะทีมที่รวดเร็วถูกต้องที่สุดว่ามีวิธีการทำงานอย่างไรจึงประสบผลสำเร็จ และได้รับประโยชน์จากกิจกรรมอย่างไรบ้าง และขออาสาสมัครทีมที่จะมาเล่าประสบการณ์ Reading Rally ให้เพื่อน ๆ ฟัง เพื่อจะได้รับทราบประสบการณ์ที่ต่างกันออกไป ไม่ควรประกาศว่าทีมใดช้าที่สุดหรือได้คะแนนน้อยที่สุด เนื่องจากจะทำให้เกิดความรู้สึกที่ไม่ดี หลังจากนั้น วิทยากร ควรแนะนำการทำกิจกรรม ชี้ออบกปรอง ให้กำลังใจทุกทีม และแนะนำให้อ่านหนังสือให้มากขึ้น

3.2 แจกรางวัล ให้แต่ละทีมร้องเพลงประจำกลุ่ม เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน และความสามัคคี

3.3 ประเมินผลด้วยการแจกแบบสอบถาม หรือวิธีการที่เหมาะสม

● โครงการส่งเสริมการอ่านสู่ชุมชน

กิจการส่งเสริมการอ่านสู่ชุมชนเป็นกิจกรรมที่จัดให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาในบริเวณใกล้เคียงโรงเรียนนนทรีวิทยา ผู้จัดเป็นนักเรียนกิจกรรมห้องสมุดระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ไปจัดในช่วงเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ ของทุกปี โดยขอเวลาจากโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อให้นักเรียนไปจัดกิจกรรม หรือในบางครั้งโรงเรียนเชิญให้ไปจัดกิจกรรมร่วมในงานนิทรรศการของโรงเรียนประถมศึกษา กิจกรรมประสบผลสำเร็จตลอดมา จึงจัดมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 จนถึงปัจจุบัน

กิจกรรมส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนนนทรีวิทยาที่ได้นำเสนอนี้ ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่โรงเรียน และงานห้องสมุดจัดเป็นส่วนใหญ่ กิจกรรมเป็นกิจกรรมง่าย ๆ เน้นประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับ และมีการจัดอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนใดที่สนใจสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ตามความเหมาะสม

องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นองค์กรที่ต้องกำหนดนโยบายที่ชัดเจนของการส่งเสริมการอ่านของประเทศ และประสานส่งต่อไปให้เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาได้ดำเนินกิจกรรมต่อ รวมทั้งการสนับสนุนให้มีการบริหารแหล่งความรู้ ห้องสมุด ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการประกวด ปัจจัยต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ บุคลากร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นหน่วยงานที่จะต้องให้การสนับสนุน โรงเรียนให้เป็นผู้ประสานแหล่งการเรียนรู้ อีกเพื่อเป็นผู้ประสาน อีกทั้งองค์ความรู้ที่มีทั้งในท้องถิ่น และองค์กรบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน ตลอดจนช่วยแก้ปัญหาที่อันจะเกิดขึ้นกับโรงเรียนอย่างจริงจัง เพื่อให้โรงเรียนได้พัฒนาตนเองเพื่อมุ่งไปสู่ความสำเร็จตามนโยบายที่วางไว้

สถานศึกษา

สถานศึกษา เป็นหน่วยงานสำคัญที่จะปฏิบัติ จึงต้องกำหนดแนวทางนโยบายในการอ่านของนักเรียนให้ชัดเจน บทบาทนี้จึงต้องมีการวางแผนร่วมกันของคณะครู ผู้บริหารและกรรมการสถานศึกษา การจัดกิจกรรมการอ่านทั้งในและนอกเวลาเรียน การจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดนิสัยรักการอ่าน จำต้องเป็นผู้สนับสนุนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง คอยกำกับติดตามนิเทศ แก้ปัญหาและเป็นที่กำลังใจ ตลอดจนการสนับสนุนงบประมาณ เพื่อให้กิจกรรมดำเนินไปอย่างราบรื่น ทั้งนี้ผู้บริหารจะต้องเป็นบุคคลหลักและเป็นผู้นำในการกำหนดนโยบายของโรงเรียน และการปรับพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนที่ใช้การอ่านเป็นตัวที่มุ่งไปสู่ความสำเร็จ ตลอดจนปรับกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนมีกระบวนการเรียนรู้ด้วยการค้นคว้าซึ่งจะติดตัวไปตลอดชีวิต นอกจากนี้ครูผู้สอนต้องมีความมั่นใจและเข้าใจว่าการอ่านเป็นความจำเป็นที่ให้ติดตัวนักเรียนไปตลอดชีวิต และนักเรียนจะต้องเป็นผู้มีนิสัยรักการอ่าน การฝึกให้นักเรียนอ่านอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอจึงเป็นหน้าที่ของครู การฝึกที่ดีที่สุดก็คือ การสอนของครูที่มุ่งฝึกให้นักเรียนได้อ่าน การเตรียมการวางแผนการสอนที่ให้นักเรียนได้อ่านจึงต้องทำอย่างแนบเนียน นอกจากนี้ยังต้องมีกิจกรรมการอ่านเสริม นอกเวลาเรียนอีกอย่างต่อเนื่อง

ครอบครัว

ครอบครัวเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดในชุมชนแต่มีบทบาทที่ยิ่งใหญ่ในการส่งเสริมการอ่านให้แก่บุตรหลาน เพราะช่วง 0-3 ขวบแรก ส่วนใหญ่เด็กจะอยู่กับ พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย ต่อจาก 2 ขวบ อาจจะเข้าสู่ศูนย์รับเลี้ยงเด็ก หรือโรงเรียนอนุบาล ผู้ใหญ่ในครอบครัวจึงมีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการส่งเสริมการอ่าน นับตั้งแต่เริ่มให้เด็กมีประสบการณ์กับตัวอักษรง่าย ๆ การออกเสียง สมาธิต่าง ๆ การสร้างบรรยากาศการอ่านในครอบครัว เริ่มตั้งแต่การสัมผัส การเล่านิทาน การอ่าน การได้ดู เป็นการเตรียมความพร้อมไปสู่การอ่านที่สมบูรณ์ ซึ่งเด็กวัย 0-3 ขวบ เป็นช่วงที่เราจะพัฒนาความฉลาด อารมณ์ของเด็กได้ดีที่สุด สัมผัสของพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย จะเป็นสัมผัสที่อบอุ่นของบุตรหลาน การให้ลูกหลานนั่งตักแล้วเล่านิทาน พูดคุย เป็นความอบอุ่นที่ลูกต้องการ พร้อมทั้งจะรับทุกสิ่งทุกอย่างที่ผู้ใหญ่จัดให้ ซึ่งควรทำทุกวันอย่างน้อยวันละ 10 นาที

ชุมชน

ชุมชนมีบทบาทจะช่วยให้เกิดการส่งเสริมการอ่านได้ด้วยการจัดบริการต่าง ๆ รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น สถานที่สำคัญ ที่องค์ความรู้เป็นองค์ความรู้จะช่วยให้เกิดการอ่านที่โรงเรียนสามารถนำสิ่งต่าง ๆ ให้เกิดการอ่านด้วยการร่วมมือซึ่งกันและกันตลอดเวลา อาจตั้งสโมสรชมรมที่เกี่ยวกับการอ่าน หรือให้วัดเป็นสถานที่รวบรวมหรือศูนย์กลางการจัดกิจกรรมอันจะเป็นการสร้างบรรยากาศของการส่งเสริมการอ่านได้เป็นอย่างดี

ตัวชี้วัดความสำเร็จในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

ปัจจัยความสำเร็จ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
1. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน	<ol style="list-style-type: none"> 1. สถานศึกษามีโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านไว้ในแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน 2. กำหนดเวลา จัดทุกวันอย่างน้อยวันละ 15 นาที 3. จัดหาหนังสือและสื่อเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน 4. มีการบันทึกผลหลังจากการอ่าน 5. ผู้ร่วมกิจกรรมทุกชั้นเรียน 6. มีกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาการอ่านของนักเรียนที่มีปัญหาในการอ่าน
2. สถานศึกษามีนโยบายให้การอ่านใช้ในการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้สอนทุกคนมีแผนการจัดการการเรียนรู้ที่ใช้แทรกในการเรียน 2. แผนการเรียนรู้ทุกแผนมีรายชื่อหนังสือให้นักเรียนใช้ศึกษาค้นคว้า 3. มีกิจกรรมที่ให้นักเรียนค้นคว้าด้วยการใช้หนังสือทั้งในและนอกห้องสมุด
3. สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านโดยครูบรรณารักษ์หรือคณะกรรมการนอกห้องเรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. กิจกรรมประเภทเร้าไสตประสาท (ใช้เสียงและคำพูดเป็นหลัก) ได้แก่ กิจกรรมเล่านิทานให้ฟัง, เล่าเรื่องจากหนังสือ, อ่านหนังสือให้ฟัง ฯลฯ 2. กิจกรรมประเภทเร้าจักษุประสาท (อ่านความหมายของสิ่งที่เห็นเป็นหลัก) ได้แก่ จัดนิทรรศการต่าง ๆ 3. กิจกรรมประเภทเร้าไสตและจักษุ (ใช้ฟังและดูไปพร้อมกัน) ได้แก่ วาดภาพจากการเล่านิทาน, เล่านิทานให้ดูภาพประกอบในหนังสือ, เล่านิทานโดยใช้ไสตทัศนวัสดุ ฯลฯ 4. กิจกรรมให้ผู้เป้าหมายได้ร่วมกิจกรรม ได้แก่ ขอดนักอ่าน, ค่ายรักการอ่าน, แข่งขันต่าง ๆ ฯลฯ
4. สถานศึกษาสร้างแรงจูงใจ	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดกิจกรรมแรลลี่ครอบครัวรักการอ่าน, พ่อแม่ เล่านิทาน เล่าเรื่องให้ลูกฟัง 2. ส่งเสริมให้ครอบครัวพานักเรียนไปใช้แหล่งการเรียนรู้นอกสถานศึกษา 3. จัดหนังสือให้นักเรียนยืมนำสู่ผู้ปกครอง

ปัจจัยความสำเร็จ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
และชี้แนะให้พ่อแม่หรือผู้ปกครองส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดกิจกรรมเรลลี่ครอบครัวรักการอ่าน, พ่อแม่ เล่านิทาน เล่าเรื่องให้ลูกฟัง 2. ส่งเสริมให้ครอบครัวพานักเรียนไปใช้แหล่งการเรียนรู้นอกสถานศึกษา 3. จัดหนังสือให้นักเรียนยืมนำสู่ผู้ปกครอง
5. สถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนนำความรู้จากการอ่านไปเผยแพร่ในรูปแบบต่างๆ อย่างสร้างสรรค์	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนสร้างสรรค์ผลงาน ได้แก่ จัดทำเว็บไซต์, จัดทำหนังสือหรือวารสาร, จัดเขียนบทความ, สิ่งประดิษฐ์จากการอ่าน ฯลฯ
6. นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน	<ol style="list-style-type: none"> 1. อ่านหนังสือทุกวัน 2. สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการอ่านสม่ำเสมอ 3. ดูแลรักษาหนังสือเป็นอย่างดี 4. มีหนังสือที่ชอบเป็นของตนเอง

บรรณานุกรม

- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. กระทรวงศึกษาธิการ. **ส่งเสริมการอ่านเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต**. กรุงเทพฯ, 2544.
- กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ. **กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ, 2546.
- กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ. **หนังสือกับการส่งเสริมการอ่าน**. กรุงเทพฯ, 2534.
- กัลยา ยวนมาลัย. **การอ่านเพื่อชีวิต**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2539.
- ฉวีลักษณ์ บุญชะกาญจน. **จิตวิทยาการอ่าน**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2524.
- ฉวีวรรณ อุทากินันท์. **การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน**. กรุงเทพฯ : บุรพาสาน์, 2542.
- _____ . **เทคนิคการอ่าน**. กรุงเทพฯ : บุรพาสาน์, 2542.
- ถนอมวงศ์ ถ้ายอดมรรคผล. **การอ่านให้เก่ง**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : กระดาษสา, 2528.
- แม่นมมาส ชวลิต, คุณหญิง. **แนวทางส่งเสริมการอ่าน**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ, 2544.
- วาณี ฐาปนวงศ์สานติ. **กิจกรรมสำหรับห้องสมุด**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2531.
- ศรีรัตน์ เจิงกลิ่นจันทร์. **การอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่าน**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2538.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. กระทรวงศึกษาธิการ. **สื่อรักจากใจครู : คู่มือการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน**. กรุงเทพฯ, 2542.
- สำนักตรวจราชการและติดตามประเมินผล. สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. **รายงานผลการดำเนินงานโครงการรักการอ่าน ปีแห่งการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี**. กรุงเทพฯ, ม.ป.ป.
- สุภูมิ เฉลยทรัพย์. **การส่งเสริมการอ่าน**. ปทุมธานี : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2529.

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

1. นางพรนิภา	ลิมปพยอม	เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. นางอารีรัตน์	วัฒนสิน	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. นางสาววันทยา	วงศ์ศิลปภิรมย์	ที่ปรึกษาด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สพฐ.
4. นายสุชาติ	วงศ์สุวรรณ	ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

ผู้รับผิดชอบโครงการ

1. นางภาวนี	ธีรงเลิศฤทธิ์	หัวหน้ากลุ่มพัฒนาหลักสูตร
2. นางนิรมล	สุจินดา	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
3. นางมัทนา	มรรคผล	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
4. ว่าที่ ร.ต.สุราษฎร์	ทองเจริญ	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
5. นางสาวประภาพรธรรม	แมนสมุทร	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

ผู้เขียน

1. นางพจมาน	พงษ์ไพบูลย์	ผู้เชี่ยวชาญด้านติดตามตรวจสอบการดำเนินการ
บริหารการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สพฐ.
2. นางสุนีย์	เสถณีวิจัยกิจการ	ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้
ด้านเทคโนโลยี สพฐ.
3. นางสาวกุลวรา	ชูพงศ์ไพโรจน์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
4. นางสาวนวรรณ์	ชังบุคดา	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
5. นางสาวประนอม	เพ็งพันธ์	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

ผู้ตรวจและพิจารณาเอกสาร

1. นางสุนีย์	เสถณีวิจัยกิจการ	ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้
ด้านเทคโนโลยี สพฐ.
2. นางวัฒนา	บุญแสน	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. นางสาวเกษร	บัวทอง	โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร
4. นางบรรจง	แสงนภาพรรณ	โรงเรียนวัดคอนยายหอม (หลวงพ่อเงินอุปถัมภ์) จ.นครปฐม

5. นางสาวประภา	พิศาลรัตนคุณ	โรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช) จ.ราชบุรี
6. นางสาวนภรณ์	ซังบุคดา	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
7. นางสาวประนอม	เพ็งพันธ์	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

คณะกรรมการ

1. นายสุชาติ	วงศ์สุวรรณ	ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
2. นางสุนีย์	เศรณีวิชัยกิจการ	ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้
ด้านเทคโนโลยี สพฐ.
3. นางสาวนภรณ์	ซังบุคดา	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
4. นางสาวประนอม	เพ็งพันธ์	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

ผู้จัดพิมพ์ต้นฉบับ

นางสาวประนอม เพ็งพันธ์ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

ห้องสมุด

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

พิมพ์ที่ **โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด**

79 ถนนนางงามสีวาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900

โทร. 0-2561-4567 Fax 0-2579-5101 นายโชคดี ออสุวรรณ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา พ.ศ. 2549

